БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-йил чиқиши.
№ 140 (4346).
16 ИЮЛЬ ЖУМА 1971 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

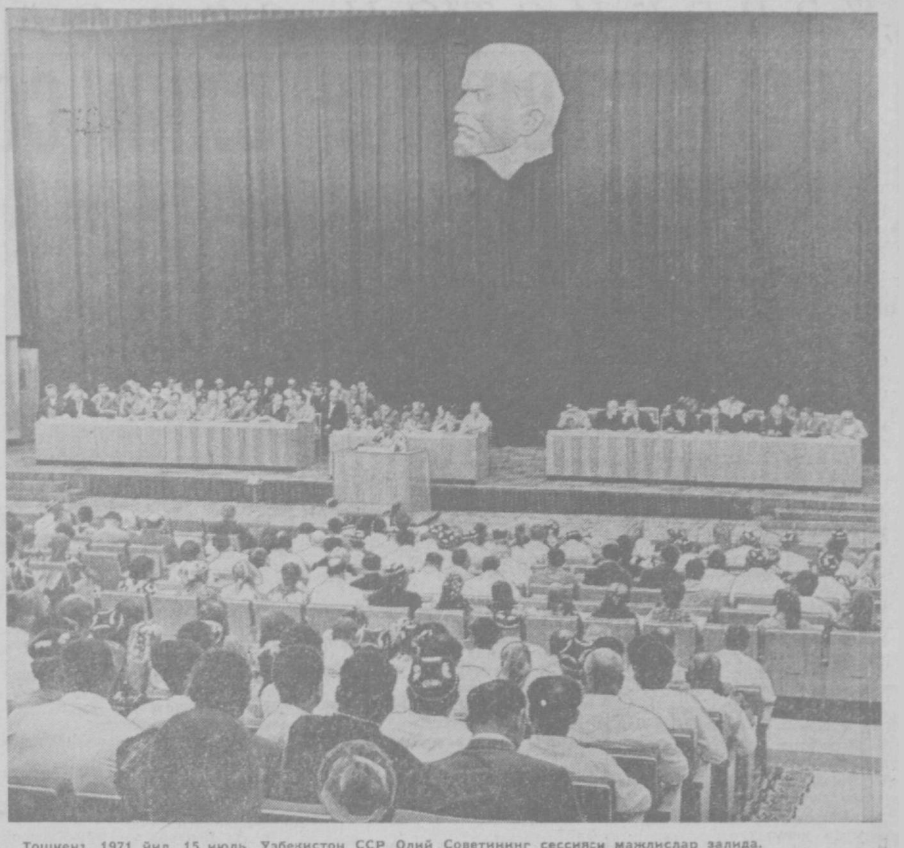

Тошкент, 1971 йил, 15 июль. Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси мажлислар залида.
И. Глауберзон фотоси.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

15 июлда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг учинчи пленуми бўлиб ўтди.

Пленум саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети биринчи сессияси масалаларини қараб чиқди.

КЕЧА ТОШКЕНТДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ ИШ БОШЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ ТЎҒРИСИДА ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

15 июлда Тошкентда саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси ўз ишини бошлади.

Эрталаб соат 11 да Олий Советнинг биринчи мажлиси бошланди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари **И. Г. Анисимкин, А. Д. Бесчастнов, Й. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Н. Маҳмудов** ҳукумат ложаларига чиқиб ўтирадилар.

Депутат **Ч. Алматов**нинг таклифига мувофиқ сессияни республика Олий Советининг энг кекса депутати **А. Абдураҳмонов** очади. У ўз нутқида саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети ўз ишини бутун республикада КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун бошланган мусобақа кенгайиб бораётган ажойиб кунларда бошлаётганлигини таъкидлаб ўтди. Депутатлар олдида, барча Советлар олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида катта ишлар қилиш — Советларнинг энг муҳим вазифасидир.

Депутат **В. Г. Ломоносов** сўз олади. Оқсоқоллар кенгашининг топширувига биноан у депутат **С. Ҳ. Сирожиддинов**ни (58-Энергетика сайлов округи) Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси қилиб сайлашни таклиф этади. Бу таклиф бир овоздан қабул қилинади.

Депутат **С. Ҳ. Сирожиддинов** раислик ўрнини эгаллаб, депутатларга билдирган ишончлари учун ташаккур изҳор қилди. Шундан кейин оқсоқоллар кенгаши номидан сўзга чиққан депутат **Р. Отақўзиев** (Уйғун)нинг таклифига биноан, депутат **П. Ф. Глазатов** (71-Қизил Октябрь сайлов округи), депутат **С. Есимов** (347-Фориш сайлов округи), депутат **З. Исроилова** (89-Назарбек сайлов округи), депутат **Г. Раметова** (432-Калинин сайлов округи) бир овоздан Олий Совет Раисининг ўринбосарлари қилиб сайланди.

Олий Советн еттинчи чақириқ Республика Олий Советининг собиқ депутати, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. З. Мирзааҳмедов хотирасини, бир минут сукут сақлаб хурматлаб эсга олди.

Сессиянинг қуйидаги кун тартиби бир овоздан тасдиқланди:

1. Ўзбекистон ССР Олий Совети мандат комиссиясини сайлаш.
2. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш.
3. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумини сайлаш.
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссияларини сайлаш.
5. Ўзбекистон ССР ҳукуматини — Министрлар Советини тузиш.
6. КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан республика меҳнаткашлар депутатлари Советларининг вазифалари тўғрисида.
7. Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари, шаҳардаги район Советлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Қонунларининг лойиҳалари ҳақида.
8. 1970 йилги Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида.

Депутат **С. Хамроқулов**нинг таклифига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг мандат комиссияси 17 депутатдан иборат составда бир овоздан сайланади. Комиссиянинг раиси — депутат **Т. Р. Каримова** (120-Бўтақора сайлов округи), раис ўринбосари — депутат **Г. М. Орлов** (173-Учқудук сайлов округи), комиссия секретари — депутат **И. К. Ҳусниддинов** (219-Ленин сайлов округидан).

Қисқа танаффусдан кейин сессия республика Олий Совети депутатларининг ваколатлари текшириб чиқилганлиги тўғрисида мандат комиссиясининг раиси депутат **Т. Р. Каримова**нинг докладини тинглади.

Бир овоздан қуйидаги қарор қабул қилинади: «Ўзбекистон ССР Конституциясининг 33-моддасига биноан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, барча сайлов округидан сайланган Ўзбекистон ССР Олий Совети 452 депутатининг ваколати тўғри деб топилсин».

Кун тартибидаги иккинчи масала — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида депутат **Р. Сахибоев** доклад қилди. (Депутат Р. Саҳибоевнинг доклади газетанинг навбатдаги сонида босилади).

Олий Совет ўз муҳокамасига тақдим этилган Фармонларни бир овоздан тасдиқлади ҳамда тегишли Қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Кун тартибидаги учинчи масалани муҳокама қилишга — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумини сайлашга ўтилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг топширувига биноан, депутат **Н. М. Матчонов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайлашни таклиф этади. Оқсоқоллар кенгаши қўллаб-қувватлаган бу таклиф бир овоздан қабул қилинади.

Депутат Н. М. Матчонов юксак ишонч учун депутатларга самимий миннатдорчилик билдиради. Олий Совет депутат Н. М. Матчоновнинг оқсоқоллар кенгаши топширувига биноан киритган таклифи билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарларини, Олий Совет Президиуми Секретари ва Президиум аъзоларини бир овоздан сайлади.

Олий Совет ўзининг доимий комиссияларини сайлашга киришди. (Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссияларининг состави иккинчи саҳифада босилди).

Раислик қилувчи Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат Н. Ж. Худойбердиевнинг Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ ва республика ҳукуматини тузиш масаласи сессия муҳокамасига қўйилганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўз вазифаларини бажариб бўлди, деб ҳисоблаганлиги ва Ўзбекистон ССР Олий Совети олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилганлиги тўғрисидаги аризасини ўқиб беради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **Ш. Р. Рашидов** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг оқсоқоллар кенгаши маъқуллаган топширувига биноан, депутат **Н. Ж. Худойбердиев**ни яна Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлашни таклиф этади.

(Охири тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИ САЙЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қуйидаги составда сайлансин:

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Матчонов** Назар Маткаримович — Наманган область Чуст сайлов округидан депутат.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари:

Абдалин Александр Степанович — Тошкент шаҳар Фарҳод сайлов округидан депутат;

Ешимбетов Давлет — Қорақалпоғистон АССР Чимбой қишлоқ сайлов округидан депутат.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари — **Пўлатова** Ҳакима Мўминовна — Бухоро область Дўрмон сайлов округидан депутат.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари:

Алихонова Ойшахон — Андижон область Жданов сайлов округидан депутат;

Асомов Салоҳиддин — Тошкент область Свердлов сайлов округидан депутат;

Асомов Ҳусниддин — Тошкент шаҳар Дўмбирobод сайлов округидан депутат;

Аҳмедов Қудратилла — Сирдарё область Сирдарё сайлов округидан депутат;

Қодиров Азиз Мавлонович — Сирдарё область Темир йўл сайлов округидан депутат;

Мардонова Раъно — Самарқанд область Қўнғирот сайлов округидан депутат;

Наврўзов Яхши — Бухоро область Ромитан сайлов округидан депутат;

Одилов Аҳмаджон — Наманган область Ғурумсарой сайлов округидан депутат;

Олесова Алевтина Алексеевна — Фарғона область Ленин сайлов округидан депутат;

Рашидов Шароф Рашидович — Андижон область Пахтаобод сайлов округидан депутат;

Сивец Виктор Николаевич — Тошкент шаҳар Жуковский сайлов округидан депутат;

Хван Ман-Гим Григорьевич — Тошкент область Бордонкўл сайлов округидан депутат;

Шевелев Павел Федорович — Тошкент область Қибрай сайлов округидан депутат.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 15 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУКУМАТИ—ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР ҳукумати — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қуйидаги составда тузилсин:

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси — **Худойбердиев** Нормахонмади Жўраевич.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари — **Осетров** Тимофей Николаевич.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари — **Абдуллаева** Раъно Хабибовна.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари — **Габриельянц** Гайк Аветисович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план комитетининг Раиси — **Зиёдуллаев** Саидкарим.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари — **Марцинюк** Иван Витальевич.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри — **Турсунов** Минаввар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари — **Хўжаев** Акром Рустамович.

Ўзбекистон ССР ички ишлар министри — **Яҳёев** Хайдар Холиқович.

Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри — **Абдураҳмонов** Ғани.

Ўзбекистон ССР геология министри — **Тўлаганов** Ҳабибулла Тўлаганович.

Ўзбекистон ССР тайёрлов министри — **Абдураззоқов** Малик.

Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министри — **Зоиров** Қаюм Собирович.

Ўзбекистон ССР маданият министри — **Қўчқоров** Анвар Марасулович.

Ўзбекистон ССР енгил саноат министри — **Хўжаев** Фахмуддин.

Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри — **Мамарасулов** Солижон.

Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри — **Собиров** Ғози Собирович.

Ўзбекистон ССР гўшт ва сут саноати министри — **Мамажонов** Йўлдош.

Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министри — **Содиқов** Воҳид.

Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри — **Кавтаров** Петр Ильич.

Ўзбекистон ССР маориф министри — **Шермухамедов** Саид.

Ўзбекистон ССР алоқа министри — **Тўхтаев** Темир Мақсудович.

Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министри — **Носиров** Ҳаким Муҳиддинович.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри — **Шайхов** Эркин Турдиевич.

Ўзбекистон ССР совхозлар министри — **Тасанбоев** Егемқул Тасанбоевич.

Ўзбекистон ССР қурилиш министри — **Иброҳимов** Суннат Иброҳимович.

Ўзбекистон ССР савдо министри — **Юсупов** Ғафур Ғиёсович.

Ўзбекистон ССР молия министри — **Муродхўжаев** Вали.

Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министри — **Иброҳимов** Мирзаолим.

Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри — **Ҳамидов** Азиз Ҳакимович.

Ўзбекистон ССР юстиция министри — **Восиқова** Мамлакат Собировна.

Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти министри — **Соколов** Павел Иванович.

Ўзбекистон ССР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри — **Бродова** Анна Ивановна.

Ўзбекистон ССР коммунал хўжалиги министри — **Зиёмов** Сирож.

Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министри — **Султонхўжаев** Абдулла.

Ўзбекистон ССР социал таъминот министри — **Содиқова** Васила Содиқовна.

Ўзбекистон ССР автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министри — **Қаюмов** Абдуҳамид Қаюмович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қурилиш ишлари давлат комитетининг раиси — **Шахов** Алексей Тимофеевич.

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг раиси— **Маҳмудов** Носир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети меҳнат ресурсларидан фойдаланиш давлат комитетининг раиси — **Зокиров** Ёқуб Турғунович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети кинематография давлат комитетининг раиси — **Қаюмов** Азизхон.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси — **Хакимов** Ориф.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети матбуот давлат комитетининг раиси — **Есенбоев** Зиёд Исломович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети профессионал-техника таълими давлат комитетининг раиси — **Калонов** Хайриддин Зокирович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети нарх давлат комитетининг раиси — **Тожиев** Насриддин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетининг раиси — **Иброҳимов** Убайдулла Ёқубович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлат хавфсизлиги комитетининг раиси — **Бесчастнов** Алексей Дмитриевич.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмасининг раиси — **Исомхонов** Убайдулла.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети материал-техника таъминоти бош бошқармасининг бошлиғи — **Каймаков** Петр Васильевич.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети газлаштириш бош бошқармасининг бошлиғи — **Отажонов** Алихон Раҳматович.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг бошлиғи — **Зайко** Георгий Иванович.

Ўзбекистон ССР Конституциясининг 48-моддасига биноан Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раиси **Айтмуротов** Ережеп ўз лавозимига кўра Ўзбекистон ССР Министрлар Совети составига киради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 15 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ
УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ РАИСИНИ САЙЛАШ ТУҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси қилиб Саъди Ҳасанович **Сирожиддинов** сайлансин — Тошкент область энергетика сайлов округидан депутат.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 15 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ
УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ РАИСИ УРИНБОСАРЛАРИНИ САЙЛАШ ТУҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосарлари қилиб қуйидагилар сайлансин:

Глазатов Павел Федорович — Тошкент область Қизил Октябрь сайлов округидан депутат;

Есимов Сарсенбой — Сирдарё область Фориш сайлов округидан депутат.

Исроилова Зулфия — Тошкент область Назарбек сайлов округидан депутат;

Раметова Гулора — Қорақалпоғистон АССР Калинин сайлов округидан депутат.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 15 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ
УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИНИ ТУЗИШ ТУҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Советида қуйидаги Доимий комиссиялар тузилсин:

Мандат комиссияси
План-бюджет комиссияси
Қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссияси
Ташқи ишлар комиссияси
Ёшлар масаласи бўйича комиссия
Саноат комиссияси
Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати комиссияси
Транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа комиссияси
Қишлоқ хўжалиги комиссияси
Сув хўжалиги комиссияси
Табиатни ва ер ости бойликларини қўриқлаш комиссияси
Халқ маорифи комиссияси
Фан ва маданият комиссияси
Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси
Савдо ва умумий овқатланиш комиссияси
Коммунал хўжалик ва маиший хизмат кўрсатиш комиссияси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 15 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ
УЗЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ УРТОҚ Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВНИНГ АРИЗАСИ ТУҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг Ўзбекистон ССР ҳукумати Ўзбекистон ССР Олий Совети олдидаги ваколатини ўз зиммасидан соқит қилиш тўғрисидаги аризаси маълумот учун қабул қилинсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг фаолияти маъқуллансин.

2. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб ўртоқ **Худойбердиев** Нормаҳонмади Жўраевич тайинлансин ва унга Ўзбекистон ССР ҳукумати состави тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этиш топширилсин.

3. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР ҳукуматини тузганга қадар ўз вазифасини бажаришни давом эттириш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 15 июль. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИ

МАНДАТ КОМИССИЯСИ

Комисия раиси — Т. Р. Каримова — 120-Бўтақора округидан депутат.
Раис ўринбосари — Г. М. Орлов —173-Учқудуқ округидан депутат.
Секретарь — И. К. Хусниддинов 219-Ленин округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

С. Оллоберганов — 423-Охунбобоев округидан депутат.
О. Алихонов — 371-Карл Маркс округидан депутат.
К. Абдуллаев — 99-Гулистон округидан депутат.
Ғ. Бобоёров — 212-Чоршанба округидан депутат.
С. Г. Воробьёва — 377-«Октябрь 40 йиллиги» округидан депутат.
П. Худойназарова — 458-Жданов округидан депутат.
С. М. Малюгин — 31-Сергели округидан депутат.
Г. О.Маманова — 208-Қалқам округидан депутат.
Б. Рамазонов — 157-Отбозор округидан депутат.
А. Тошпўлатов — 333-Ворошилов округидан депутат.
Д. Хўжаев — 190-Киров округидан депутат.
К. Холматов — 403-Қайнар округидан депутат.
Н. Эргашева — 139-Москва округидан депутат.
Д. Юсупов — 289-Пастдарғом округидан депутат.

ПЛАН-БЮДЖЕТ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси—Ҳ. Умаров—364-Водил округидан депутат.
Раис ўринбосари — Ҳ. М. Ғафуров — 398-Совет округидан депутат.
Секретарь — Б. М. Истомин—93-Охунбобоев округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

К. Алиев — 192-Оқтош округидан депутат.
Ш. Абдуллаева — 344-Бахт округидан депутат.
Л. Н. Архипова — 13-Кафанов округидан депутат.
Г. Гафарова — 257-Ленин округидан депутат.
Ў. Жамолов — 304-Ленин округидан депутат.
А. А. Журлова — 401-Ленинград округидан депутат.
М. Э. Зокирова — 92-Саид округидан депутат.
М. Эгамбердиев — 117-Олтинкўл округидан депутат.
М. Исмоилов — 146-Қулли округидан депутат.
М. Исматов — 103-Куйбишев округидан депутат.
С М. Қалимбетова — 53-Олмалиқ округидан депутат.
Ў. Ҳ. Камолов — 152-Бухоро шаҳар Фуркат округидан депутат.
М. Камолов — 88-Киров округидан депутат.
А. Е. Кочетков — 3-Комсомол округидан депутат.
В. Н. Маркин — 43-Гвардия округидан депутат.
И. К. Припусков — 10-Оржоникидзе округидан депутат.
Ю. Содиқов — 15-Биринчи май округидан депутат.
С. Тоштемиров — 380-Марғилон округидан депутат.
И. П. Турсуметов — 9-Высоковольт округидан депутат.
Т. Умаров — 242-Қўқумбой округидан депутат.
Г. Қ. Хайдарова — 66-Янгийўл шаҳар округидан депутат.
А. А. Юриц — 445-Тахтакўпир округидан депутат.

ҚОНУН ЛОЙИҲАЛАРИ ТАЙЁРЛАШ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — М. Қориев. 207-Чироқчи округидан депутат.
Раис ўринбосари — М. А. Пехтерев — 322-Термиз қишлоқ округидан депутат.
Секретарь — В. Н. Қодиров — 261-Оқдарё округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

А. Абдуқодиров — 374-Ленин округидан депутат.
Э. А. Бакиров — 342-Мирзачўл округидан депутат.
С. Гулметов — 107-Олмазор округидан депутат.
М. Н. Истомин — 276-Қорадарё округидан депутат.
М. Эгамбердиев — 81-Кўкорол округидан депутат.
А. К. Каримов — 330-Ленинград округидан депутат.
В. П. Куксенко — 245-Янгиқўрғон округидан депутат.
В. М Короткова — 34-Текстильмаш округидан депутат.
Э. Мамажонов — 133-Ленинск округидан депутат.
В Е. Митрякова — 402-Педагогика округидан депутат.
А. Пайғамов — 406-Яйпан округидан депутат.
П. Тошхўжаев — 72-Алимкент округидан депутат.
Т. Тўхтабоева — 143-Кўкон-қишлоқ округидан депутат.
М Тилабова — 288-Пайариқ округидан депутат.
О. Тойжонова — 454-Охунбобоев округидан депутат.
М. Фузайлова — 180-Газли округидан депутат.
Ҳ Х Юсупова — 4-Марказий округидан депутат.
М. Юсупова — 160-Улфатбиби округидан депутат.

ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — И. Мўминов — 252-Сиёб округидан депутат.
Раис ўринбосари — Ғ. Нажимов — 169-Бўстон округидан депутат.
Секретарь — В. Я. Юмагузина — 33-Фрунзе округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

А. Абдушоҳидов — 341-Пахтаобод округидан депутат.
В. А. Архангельский—22-Ўзбекистон округидан депутат.
С. Ғ Ғаниев — 176-Янгиқўрғон округидан депутат.
М. Исоқова — 86-Юнусобод округидан депутат.
А. Ислямов — 309-Анбарсой округидан депутат.
О. Камолова — 406-Қипчоқ округидан депутат.
Р Кенжаев — 387-Боғдод округидан депутат.
А. Кўшкинбоев — 77-Ғазалкент округидан депутат.
Л. И Маршанова — 172-Навоий социалистик шаҳарча округидан депутат.
Ў. Тансиқбоев — 142-Ҳақиқат округидан депутат.
У. Ҳасанова — 95-Пахтаобод округидан депутат.
М. Н. Хантов — 256-Пионерлар округидан депутат.
О. Хўжаев — 23-Большевик округидан депутат.
М. М. Шодиева — 250-Ҳужум округидан депутат.
У. Чориев — 327-Қумқўрғон округидан депутат.
К. Ёрматов — 249-Жийдакапа округидан депутат.

ЁШЛАР МАСАЛАСИ БЎЙИЧА КОМИССИЯ

Комиссия раиси — Б. А. Абдураззоқов — 40-Горький округидан депутат.
Раис ўринбосари — Ф. Норхўжаев — 424-Хива шаҳар округидан депутат.
Секретарь — В. Б. Арсентьев — 61-Металлурглар округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Ш. Абдуллаева — 70-Қуйи Чирчиқ округидан депутат.
М. Аҳмедова — 80-Бўка округидан депутат.
М. Дадажонов — 338-Дўстлик округидан депутат.
А. Ф. Гаврилов — 408-«Партия XX съезди» округидан депутат.
Ў. А. Ерова — 319-Жончека округидан депутат.
В. П. Краснов — 57-Шахтерлар округидан депутат.
Қ. Кудратов — 286-Нариманов округидан депутат.
М. Маврулова — 229-Шоҳанд округидан депутат.
Л. Н. Мелкумов — 49-Подмосковье округидан депутат.
А. А. Микоян — 7-Луначарский округидан депутат.
Ш. Мирзабобоева — 359-Тўқимачилик округидан депутат.
Т. Назиров — 367-Чимён округидан депутат.
В. А. Пантиков — 174-Зарафшон округидан депутат.
З. Сирожиддинов — 195-Кўкбулоқ округидан депутат.
З. Н. Тожиев — 27-Университет округидан депутат.
Н. Ф. Тимофеев — 421-Сайёд округидан депутат.
А. М. Хожибоев — 209-Кўкдала округидан депутат.
А. Д. Йўлдошев — 137-Марҳамат округидан депутат.

САНОАТ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси—И. Г. Анисимкин — 64-Ленин округидан депутат.
Раис ўринбосари—В. Қодиров—63-Химзавод округидан депутат.
Секретарь—М. Т. Ҳамидова—37-Сельмаш округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ:

Ш. Абдуллаева — 218-Тўқимачилик округидан депутат.
М. С. Омонова — 150-Бухоро шаҳар Ленин округидан депутат.
И. И. Головачев — 187-Марказий округидан депутат.
А. М. Дергачев — 8-Куйбишев округидан депутат.
В. Н. Елагин — 320-Термиз шаҳар округидан депутат.
Д. Искандарова — 411-Ленин округидан депутат.
Н. А. Козлова — 372-Кувасой округидан депутат.
В. В. Корниенко — 11-Красновосточний округидан депутат.
Ж. Қурбонов —164-Коғон қишлоқ округидан депутат.
М. Ҳ. Мирзаахмедова — 25-Каттабоғ округидан депутат.
Б. Пирназаров —273-Каттақўрғон шаҳар округидан депутат.
М. Р. Рамазонов — 54-Олтинтопган округидан депутат.
И. Раҳматов — 112-Завод округидан депутат.
Х. Султонов — 116-Озод округидан депутат.
О. Темиров — 352-Жиззах округидан депутат.
И. К. Титков — 255-Шаумян округидан депутат.
Х. Г. Тен — 226-Калинин округидан депутат.
Р. Ўтеулиева — 451-Хўжайли шаҳар округидан депутат.

ҚУРИЛИШ ВА БИНОКОРЛИК МАТЕРИАЛЛАРИ САНОАТИ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — Т. Набиев — 19-Жданов округидан депутат.
Раис ўринбосари — М. С. Саидов — 414-Гурлан округидан депутат.
Секретарь — В. Е. Булат — 153-Бухоро шаҳар Коммунар округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

И. Х. Орипов —41-Охунбобоев округидан депутат.
Қ. Бозоров —323-Навоий округидан депутат.
С. Бадалов — 224-Жомашўй округидан депутат.
Б. Боймуротов — 442-Қўнғирот округидан депутат.
В. М. Григорьева — 222-Фрунзе округидан депутат.
П. Дўсанов — 278-Нарпай округидан депутат.
А. П. Жирова — 348-Фарҳод округидан депутат.
А. М. Илюхин — 109-Темирйўл округидан депутат.
М. Н. Маншина — 46-Дўстлик округидан депутат.
Ф. М. Мамлина — 56-Оҳангарон округидан депутат.
М. Д. Мухортов — 437-Беруний округидан депутат.
С. Сафаров — 186-Темирйўл округидан депутат.
Ф. Сулаймонов — 362-Фрунзе округидан депутат.
К. Файзиматов — 382-Олтиариқ округидан депутат.
Э. Ф. Хидоятхонов — 292-Чархин округидан депутат.
Ш. Х. Хўжақулов — 282-Пахтакор округидан депутат.
Ҳ. А. Шоғазотов — 205-Муғлон округидан депутат.
Ф. Ғ. Ёқубов — 65-Комсомол округидан депутат.

ТРАНСПОРТ, ЙЎЛ ХЎЖАЛИГИ ВА АЛОҚА КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — В. О. Козимов — 399-Кўқон округидан депутат.
Раис ўринбосари — И. И. Обидин — 334-Крестьянский округидан депутат.
Секретарь— А. Ғозиназаров—441-Халқобод округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Р. Алиёрова — 235-Поп округидан депутат.
М. Бобохонов — 228-Сайрам округидан депутат.
В. Е. Васильков — 266-Ғаллаорол округидан депутат.
Ч. Ғиёсов —179-Пешку округидан депутат.
В. А. Дронов — 16-Пролетар округидан депутат.
И. Дўсов — 412-Боғот округидан депутат.
И. Қ Икромов — 260-Темирйўл округидан депутат.
Ҳ. Б. Раҳманова — 202-Китоб округидан депутат.
Ж. Сапарбоева — 453-Хўжайли қишлоқ округидан депутат.
А. Султонмуродов — 14-Темирйўл округидан депутат.
Қ. Махмудов — 199-Косон округидан депутат.
Т. Тожибоев — 122-Балиқчи округидан депутат.
А. Т. Турсунхўжаев — 39-Шумилов округидан депутат.
Ҳ. Тўхтабоева — 376-Охунбобоев округидан депутат.
Ш. К. Хайруллаев — 163-Коғон шаҳар округидан депутат.
И. Холматов — 314-Москва округидан депутат.
Д. И. Чапухова — 67-Завод округидан депутат.
Р. Шаников — 430-Калинин округидан депутат.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — И. Р. Қурбонов — 447-Ленинобод округидан депутат.
Раис ўринбосари — С. Т. Тошқулов — 84-Паркент округидан депутат.
Секретарь — В. Я. Буткова — 134-Зарбдор округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

З. Т. Максумов — 76-Чаноқ округидан депутат.
Ч. Алматов — 313-Сурхон округидан депутат.
С. Бекмуродов — 438-Октябрь округидан депутат.
И. П. Дрижак — 415-Навоий округидан депутат.
М. Каримов — 284-Жўш округидан депутат.
Д. Х. Қурбонов — 161-Районобод округидан депутат.
Ж. Кўчиев — 335-Оқ олтин округидан депутат.
К. Назаров — 448-Тўрткўл шаҳар округидан депутат.
М. Низомов — 369-Найманбўстон округидан депутат.
Р. И. Никифорова — 101-Байтқўрғон округидан депутат.
Г. Полвонова — 413-Киров округидан депутат.
Н. Раҳмонов — 238-Олмос округидан депутат.
А. Тиллабоев — 126-Пойтуғ округидан депутат.
Х. Ҳалимов — 305-Янгийўл округидан депутат.
С. Хамроқулов — 272-Митан округидан депутат.
Ж. Хусанова — 216-Қишлиқ округидан депутат.
Т. Т. Шодиева — 366-Чекшўра округидан депутат.
Х. Эргашева — 123-Чинобод округидан депутат.

СУВ ХЎЖАЛИГИ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — А. А. Саркисов — 197-Дашт округидан депутат.
Раис ўринбосари — А. И. Тихомиров — 349-Янгиер округидан депутат.
Секретарь — Н. Р. Ҳамроев — 326-Ленин округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Ғ. Абдуллаев — 90-Қатортол округидан депутат.
И. Оллоёров — 417-Питнак округидан депутат.
С. М. Березин — 131-Хонобод округидан депутат.
Т. Д. Грушко — 343-Пахтакор округидан депутат.
Д. Йигиталиев — 225-Гулбоғ округидан депутат.
Ш. Қаххорова — 121-Найман округидан депутат.
С. Матюсупова — 416-Янгибозор округидан депутат.
А. Мелиев — 287-Челак округидан депутат.
Т. Мирзаматов — 383-Файзиобод округидан депутат.
Ғ. Н. Насриддинов — 317-Дашобод округидан депутат.
В. Д. Новоселов — 188-Қарши шаҳар округидан депутат.
Р. Нуруллаева — 177-Қизил Октябрь округидан депутат.
В. Н. Петров — 156-Ғалаосиё округидан депутат.
С. А Продан — 315-Комсомолобод округидан депутат.
Р. Суванова — 290-Тельман округидан депутат.
З. Тошева — 198-Ертепа округидан депутат.
Ё. Панаев — 446-Қораўзак округидан депутат.
М. Шербўтаев — 368-Арсиф округидан депутат.

ТАБИАТНИ ВА ЕРОСТИ БОЙЛИКЛАРНИ ҚЎРИҚЛАШ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — С. М. Тоиров — 69-Қўрғонча округидан депутат.
Раис ўринбосари — Т. Г. Зинин — 105-Эски қовунчи округидан депутат.
Секретарь — Ш. Ниёзов — 293-Улуғбек округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

М. Оллоёров —191-Деҳқонобод округидан депутат.
В. П. Агафонов — 36-Тўқимачилик округидан депутат.
Б. Омонов — 318-Узун округидан депутат.
А. Деҳқонов — 396-Найманча округидан депутат.
Н. Эсонтурдиев — 263-Булунғур округидан депутат.
П. Х. Ким — 94-Оржоникидзе округидан депутат.
О. Мадраҳимова — 422-Қўшкўпир округидан депутат.
Л В. Мишкина — 259-Завод округидан депутат.
С. Мўминова — 233-Ленинобод округидан депутат.
В. В. Мосяйкин — 253-Регистон округидан депутат.
М. Нурматов — 390-Бувайда округидан депутат.
В. М. Орлова — 2-Киров округидан депутат.
М. И. Поздняков — 68-Янгиобод округидан депутат.
А. И. Руцкий — 350-Ховос округидан депутат.
Х. И. Содиқова — 154-Бухоро шаҳар Оржоникидзе округидан депутат.
Ҳ. Холхонов — 237-Халқобод округидан депутат.
М. Хуррамова — 312-Жарқўрғон округидан депутат.
Т. М. Яковлева — 113-Киров округидан депутат.

ХАЛҚ МАОРИФИ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — М. З. Ҳомидхонов — 435-Манғит округидан депутат.
Раис ўринбосари — Э. Ғафуржонов — 329-Октябрь округидан депутат.
Секретарь— З. А. Французова 193-Камаши округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Р. В. Азизова — 363-Саноат округидан депутат.
Ж. Орипов — 184-Шофиркон округидан депутат.
Т. Бобоёров — 340-Зарбдор округидан депутат.
А. Болтаев — 419-Ҳазорасп округидан депутат.
С. П. Бородин — 171-Навоий саноат округидан депутат.
З. В. Захарченко — 32-Чоштепа округидан депутат.
Т. Қамбаров — 361-Октябрь округидан депутат.
П. Қаюмов — 110-Билдин округидан депутат.
У. Қудратов — 214-Сандал округидан депутат.
Ш. Назаров — 281-Зиёвиддин округидан депутат.
С. Нарзуллаев — 299-Ургут округидан депутат.
Ш. З. Саломова — 280-Киров округидан депутат.
К. Раҳимбоева — 44-Гагарин округидан депутат.
Т. А. Саримсоқов — 30-Қорақамиш округидан депутат.
Х. Тожиддинов — 306-Бойсун округидан депутат.
Т. Тўрабоева — 217-Марказий округидан депутат.
Ў. Худойбердиева —449-Тўрткўл қишлоқ округидан депутат.
А. Шоҳбозов — 108-Чиноз округидан депутат.

ФАН ВА МАДАНИЯТ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — О. У. Салимов —5-Пушкин округидан депутат.
Раис ўринбосари — М. Ғ. Ваҳобов — 135-Мустаҳкам округидан депутат.
Секретарь — Л. Асқарова — 410-Ленинград округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

С. Х. Абдураззоқова — 18-Красноармейск округидан депутат.
Р. Отақўзиев (Уйғун)— 389-Жалоир округидан депутат.
А. П. Алимов — 106-Эски Тошкент округидан депутат.
Н. С. Алимова — 378-Маориф округидан депутат.
А. Дадахонов — 241-Косонсой округидан депутат.
В. П. Есин — 392-Дзержинский округидан депутат.
М. И. Иноятова — 29-Янгитурмуш округидан депутат.
Н. Эшмаматов — 308-Денов қишлоқ округидан депутат.
М. Комилова —210-Шаҳрисабз округидан депутат.
Х. Муродова — 203-Октябрь округидан депутат.
Т. Мусаева — 328-Шўрчи округидан депутат.
В. А. Напалков — 258-Боғишамол округидан депутат.
Б. А. Новицкий — 433-Ленин округидан депутат.
С. Н. Рижов—35-Дзержинский округидан депутат.
Ё. Х. Тўрақулов —254-Университет округидан депутат.
Ш. Ж. Холманова — 439-Коммунист округидан депутат.
Ж. Ҳасанов — 147-Охунбобоев округидан депутат.
А. Юсупов — 429-Хонқа округидан депутат.

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВА СОЦИАЛ-ТАЪМИНОТ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси— Н. С. Петрова— 42-Калинин округидан депутат.
Раис ўринбосари—М. М. Ҳайруллаев — 268- Қўйтош округидан депутат.
Секретарь — Қ. Р. Мусаева—230-Учқўрғон округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

Б. Абдураҳмонов — 132-Савай округидан депутат.
Ҳ. Жумамуротов — 456-Чимбой шаҳар округидан депутат.
Н. Қаюмов — 375-Қорақўшчи округидан депутат.
Б. В. Кряжова — 21-Октябрь округидан депутат.
К. Т. Курдин — 418-К. Маркс номли округидан депутат.
Ж. Қўзибоев — 60-Фарҳод округидан депутат.
В. П. Кузьмин — 316-Сариосиё округидан депутат.
И. Қўчқоров — 351-Гулистон округидан депутат.
В. Д. Мастякова — 151-Бухоро шаҳар Марказий округидан депутат.
А. Тожибоев — 124-Эски Ҳаққулобод округидан депутат.
М. Мирзакаримова — 145- Булоқбоши округидан депутат.
Е. Е. Мокрова — 311-Свердлов округидан депутат.
С. Ҳамроева — 283-Нурота округидан депутат.
Р. Отақўзиев — 385-Топиболдиев округидан депутат.
П. А. Раҳмонов — 175-Кармана округидан депутат.
О. Раҳимхўжаев — 17-Москва округидан депутат.
Т. Содиқов — 24-Тельман округидан депутат.
В. А. Хайдуров — 339-Зомин округидан депутат.

САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — Р. Эшжонов — 431-Янгиариқ округидан депутат.
Раис ўринбосари — О. И. Охунжонов — 111-Калинин округидан депутат.
Секретарь — В. В. Окунский—28-Олмазор округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

И. Асомиддинов — 440-Кегайли округидан депутат.
У. Бегматов — 409-Яккатут округидан депутат.
Л. М. Бондаренко — 97-Қорахитой округидан депутат.
Б. Бўронов — 294-Тойлоқ округидан депутат.
Х. Даминов — 200-Пўлоти округидан депутат.
Х. Деҳқонова — 104-Ниёзбоши округидан депутат.
С. Маматалиева — 310-Ҳазорбоғ округидан депутат.
М. Решитов — 332-Боёвут округидан депутат.
М. Рустамова — 274-Комбинат округидан депутат.
Ў. Собирова — 426- Манақ округидан депутат.
А. Сайдалиев — 87-Келес округидан депутат.
Н. Тўрақулов — 388-Ултарма округидан депутат.
Қ. Турдиев — 223-Коммунист округидан депутат.
З. Қ. Файзиева — 26-Собир Раҳимов округидан депутат.
М. Х. Ҳасанов — 119-Хартум округидан депутат.
Ш. Шаропов — 182-Хумданак округидан депутат.
К. Эргашева — 248-Ўнҳаёт округидан депутат.
Н. И. Юрин — 59-Юбилей округидан депутат.

КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК ВА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОМИССИЯСИ

Комиссия раиси — Р. Бобоназаров — 434-Қизкетган округидан депутат.
Раис ўринбосари — Б. А. Зайцев — 20-Фурманов округидан депутат.
Секретарь — Ш. Аҳмадалиева — 1-Саноат округидан депутат.

КОМИССИЯ АЪЗОЛАРИ

М. Абдусаматова — 405-Ғаниобод округидан депутат.
М. Алимова — 91-Пискент округидан депутат.
Д. Алиёров — 307-Сайроб округидан депутат.
Б. Аҳмедова — 227-Тошбулоқ округидан депутат.
З. Бозорова — 325-Шеробод округидан депутат.
Л. П. Волхонская — 50-Саноат округидан депутат.
С. Жабборов — 162-Сармижон округидан депутат.
Б. Қорабоев — 400-Москва округидан депутат.
М. Қаюмова — 129-Қўрғонтепа округидан депутат.
Л. Е. Миронова — 62-Пролетар округидан депутат.
О. Сокиев — 51-Қурилиш округидан депутат.
В. И. Поветко — 114-Панфилов округидан депутат.
Р. Сапоева — 420-Хива қишлоқ округидан депутат.
Г. Г. Светленко — 215-Яккабоғ округидан депутат.
В. Д. Спирин — 6-Урицкий округидан депутат.
С. У. Султонова — 12-Тошкент—Ленин округидан депутат.
Ж. Турсунқулов — 244-Бирлашган округидан депутат.
С. Умрбекова — 455-Шуманай округидан депутат.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ МАНДАТ КОМИССИЯСИНИНГ РАИСИ Т. Р. КАРИМОВА ДОКЛАДИ

Депутат ўртоқлар!

1971 йил 13 июнда бутун мамлакатимизда иттифоқдош, автоном республикаларнинг Олий Советларига ва маҳаллий ҳокимият органларига сайлов ўтказилди.

Республикамизнинг меҳнаткашлари ўзларининг давлат ҳокимияти олий органини — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Советини сайладилар.

Сайлов мамлакатимизнинг меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди ишлаб чиққан сиёсий йўлни, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани тўғрисидаги Директиваларни астойдил қўллаб-қувватлаётганликларини, уларни ўз иши, умумхалқ иши, деб билганликларини кўрсатди.

Республикамиз меҳнаткашлари сайловда партия белгилаб берган коммунистик қурилиш планларини тўла амалга оширишга қатъий бел боғлаганликларини намойиш қилдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сайлови сиёсий ва ташкилий жиҳатдан юксак савияда ўтди. Бу сайловда 5.655.992 сайловчи, ёки рўйхатга киритилган барча сайловчиларнинг 99,99 проценти қатнашди.

5.651.756 сайловчи, ёки овоз беришда қатнашган барча сайловчиларнинг 99,93 проценти Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзодларни ёқлаб овоз берди. 4.188 киши, ёки сайловчиларнинг 0,07 проценти қарши овоз берди. Барча сайлов округларида овозга қўйилган номзодлар овозларнинг мутлақ кўпчилигини олди.

Сайлов якунлари коммунистлар билан партиясизлар блокининг бу сафар ҳам катта ғалаба қозонганлигини, партия билан халқнинг бузилмас бирлигини исбот қилади. Ўзбекистон меҳнаткашлари коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдил овоз бериш билан синалган авангард — Коммунистик партияга астойдил ишонганликларини изҳор қилдилар. Сайлов якунлари давлат ҳокимиятининг олий органи — Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг ягона хоҳиш — иродасига таянганлигини ҳам кўрсатди.

Мандат комиссияси Ўзбекистон ССР Конституциясининг 33-моддасига мувофиқ, сайланган депутатларнинг ваколатини текшириб чиқди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1971 йил 17 март Фармонига биноан, Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказиладиган 458 сайлов округи тузилди. Киров, Еттисой ва Пахтаорол районлари Қозоғистон ССР составига топширилганлиги муносабати билан олти сайлов округи тугатилди. 452 сайлов округида сайлов ўтказилди.

Марказий сайлов комиссияси округ сайлов комиссияларининг депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисидаги протоколларини, овоз беришга доир протоколларни ва бошқа материалларни топширди.

Мандат комиссияси ҳар бир сайлов округи бўйича ана шу материалларни алоҳида-алоҳида қараб чиқди ва 452 сайлов округининг ҳаммасида Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов республика Конституциясига ва Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомга асосан ва тамомила мувофиқ суратда ўтказилди, деб топди.

Бирон округда ҳам депутатлар сайловини шубҳа остида қолдирадиган ҳеч қандай шикоят ва ариза тушмади. Рўйхатга олинган 452 номзоднинг ҳаммаси Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди ва ўз сайловчиларидан Ўзбекистон ССР давлат ҳокимиятининг олий органида улар номидан иш кўриш ваколатини олди.

Сайланган депутатларнинг составини таърифлашга ижозат бергайсиз.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг составида ишчилар синфининг, колхозчи деҳқонларнинг ва совет зиёлиларининг муносиб намояндалари бор.

Депутатлар составида 102 ишчи ва 125 колхозчи бор. Улар биргаликда депутатларнинг ярмидан кўпроғини ташкил этадилар. Улар орасида машинасозлар, металлурглар газчилар ва кончилар, нефтчилар ва химикларнинг, бинокорлар ва транспортчиларнинг, тўқимачиларнинг энг яхши намояндалари, колхоз, совхоз далалари ва чорвачилик фермаларининг пешқадам меҳнаткашлари бор.

Партия органларининг раҳбар ходимларидан 77 киши, 79 совет ходими, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг 3 ходими, совет армиясининг ҳарбий хизматчиларидан 7 киши ҳам Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Сайланган депутатлар орасида илғор совет фани, адабиёти ва санъати арбоблари ва совет зиёлиларининг бошқа намояндалари, шу жумладан академиклар, фан докторлари ва кандидатлари, олий ўқув юртларининг ходимлари, шунингдек умумий таълим мактабларининг ўқитувчилари ҳам борлигини кўрамиз.

Республика Олий Советида 15 миллат намояндалари бор. Депутатлардан 309 киши ўзбек, 79 киши рус, 10 киши қорақалпоқ, 12 киши украин, 10 киши қозоқ, 8 киши тожик, 7 киши татар ва СССРдаги бошқа халқларнинг вакилларидир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг кўп миллатли состави ленинча миллий сиёсат тантанасини, мамлакатимизда яшовчи барча миллатларнинг чинакам тенглигини ёрқин ифода этади. Бу — совет халқлари дўстлиги ва қардошлигини исбот этувчи далилдир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларидан 311 киши КПСС аъзоси ва КПСС аъзолигига кандидат, 141 киши партиясиз ва 52 киши ВЛКСМ аъзосидир.

Хотин-қизлардан 151 киши Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди. Улар барча депутатларнинг 33,4 процентини ташкил этади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг ёш состави қуйидагича, 30 ёшгача бўлган депутатлар — 79 киши ёки барча депутатларнинг 17,48 процентини, 30 ёшдан 40 ёшгача бўлган депутатлар — 102 киши ёки барча депутатларнинг 22,57 процентини, 40 ёшдан 50 ёшгача бўлган депутатлар — 167 киши ёки барча депутатларнинг 36,95 процентини, 50 ёшдан ошган депутатлар 104 киши ёки барча депутатларнинг 23 процентини ташкил этади.

Депутатларнинг билимига доир маълумотлар ғоят марoқлидир. 234 депутат, ёки барча депутатларнинг 51,77 проценти олий ва тўлиқсиз олий маълумотли, 180 депутат ёки барча депутатларнинг 39,82 проценти умумий ва махсус ўрта маълумотлидир. Шундай қилиб депутатларнинг 91,6 проценти олий ва ўрта маълумотга эга. Бу маълумотлар республикамиз аҳолисининг маданий савияси доим ўсиб бораётганлигини акс эттиради.

Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланганлардан 356 киши СССР орден ва медаллари билан мукофотланган, 18 депутат Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, кўп депутатлар саккизинчи беш йиллик планини бажариш соҳасида зўр ғайрат билан ишлаганликлари учун СССР орден ва медаллари билан мукофотланган ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олишга сазовор бўлган.

Олий Совет депутатлари состави бир мунча янгиланди. Барча депутатлардан 270 киши, ёки ҳамма депутатларнинг 59,73 проценти Еттинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати эмас эдилар.

Депутатлар составн тўғрисидаги маълумотлар ана шулардан иборат.

Коммунистик партиянинг XXIV съездида Советларнинг бутун системаси кучларини кучайтиришга катта эътибор берилди, хўжалик ва социал-маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишда советларнинг ролини янада кучайтириш зарур эканлиги кўрсатиб ўтилди.

Партия XXIV съездининг қарорлари, биз, депутатлар зиммасига республика Олий Советида, доимий комиссияларда, сайлов округларда фаол иш олиб бориб, Совет давлатини янада мустаҳкамлашга, партия съезди томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга бутун чоралар билан ёрдам бериш бурчини юклайди.

Мандат комиссияси сайланган депутатларнинг ваколатларини текшириш натижаларини қараб чиқиб, қуйидаги қарорни қабул қилди.

«Республика Олий Советининг мандат комиссияси Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов юзасидан марказий сайлов комиссияси тақдим этган сайлов ҳужжатлари ва материалларини ҳар бир депутат бўйича алоҳида-алоҳида қараб чиқиб, қуйидагиларни аниқлади:

1. Барча сайлов округларида Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар сайлови ва Ўзбекистон ССР Конституциясига ва Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомга асосан ва тамомила мувофиқ суратда ўтказилди.

2. Бирон сайлов округи бўйича сайловни бекор қилиш учун ҳеч қандай асос йўқ, шунингдек сайлов округларида Марказий сайлов комиссиясида ҳам Ўзбекистон ССР Конституцияси ёки сайлов тўғрисидаги Низом бузилганлиги ҳақида ҳеч қандай шикоят ва ариза тушган эмас».

Мандат комиссияси 1971 йил 13 июнда Ўзбекистон ССР Олий Советига сайланган депутатларнинг ваколатларини тўғри деб топиш тўғрисидаги қуйидаги қарор лойиҳасини Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиғига тақдим этади. (Депутатларнинг рўйхати «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталарининг 1971 йил 17 июнь сонида эълон қилинган).

«Ўзбекистон ССР Олий Совети Мандат комиссиясининг докладини тинглаб, **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Конституциясининг 33-моддасига асосан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ барча сайлов округларида Ўзбекистон ССР Олий Советига сайланган 452 депутатнинг ваколати тўғри деб топилсин».

(Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ СОҲАСИДА РЕСПУБЛИКА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. МАТЧОНОВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Олий Советининг янги состави ўз ишини КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш вазифаларини муҳокама қилишдан ва бу соҳада олиб бориладиган ишларнинг конкрет планини ишлаб чиқишдан бошлаётганлигида чуқур маъно бор.

Коммунистик қурилишнинг партия съезди белгилаб берган улуғвор программасини амалга оширишга бугун куч ва ғайратни сафарбар қилиш давлат ҳокимиятининг олий органи учун, республикамиз меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советлари учун энг муҳим ва энг масъулиятли вазифа бўлиб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош Секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг XXIV съездда Марказий Комитет номидан қилган Ҳисобот доклади ҳаммамиз учун муҳим программ ҳужжат бўлиб, мана шу докладда ва съезд қарорларида коммунистик қурилишнинг юксак ва олижаноб мақсадлари, порлоқ истиқболлари ажойиб бир тарзда баён қилиб берилди. Бу ҳужжатлар партиямизнинг коллектив донишмандлигини ва ленинча жонли фикрини, партиямиз узоқни кўриб ўтказаётган сиёсатнинг ҳаётий кучини, шунингдек Ватанимиз қудратини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлаш, унинг моддий ва маънавий бойликларини бениҳоя кўпайтириш тўғрисида, совет халқининг бахт-саодати тўғрисида партиямиз ҳормай-толмай қилаётган ғамхўрликни акс эттиради.

Партия мўлжалланган мақсад сари тезроқ бориш планларини ишлаб чиқар экан мамлакатимиз тараққиётининг бундан олдинги босқичларидаги бунёдкорлик фаолияти натижасида тўпланган бой тажрибаларни ҳисобга олади. СССРнинг барча қардош республикалари қатори Совет Ўзбекистони ҳам саккизинчи беш йиллик мобайнида ўз ютуқларини анча кўпайтирди, меҳнат, маданият ва халқ турмушининг барча соҳаларида юксак чўққиларга кўтарилди.

Партия XXIV съезди Директиваларида тўққизинчи беш йилликнинг асосий вазифаси ниҳоятда равшан ва аниқ белгилаб берилди. Бу вазифа социалистик ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техникани тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигини оширишни тезлаштириш асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборатдир.

Коммунистик жамиятнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда тўққизинчи беш йиллик янги муҳим босқич бўлиши лозим ва албатта шундай бўлади.

Янги беш йилликда мамлакатимизнинг барча қардош республикалари сингари Совет Ўзбекистони олдида ҳам иқтисодий ва маданий тараққиётнинг кенг истиқболлари очиб берилди. Иттифоқдош республикаларни ҳар томонлама яшнатиш тўғрисида партия қилаётган ғамхўрлик Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати изчиллик билан амалга оширилаётганлигини яққол кўрсатувчи яна бир далилдирки, бу сиёсат бутун кўп миллатли совет халқлари оиласининг туб ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушмоқда.

КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш йўлидаги конкрет вазифаларни муҳокама қилаётганимизда 1971-1975 йилларда Ўзбекистон халқ хўжалигини ривожлантиришнинг КПСС XXIV съезди Директиваларида белгилаб берилган асосий вазифалари тўғрисида тўхталиб ўтиш жуда муҳимдир.

Мана шу беш йиллик мобайнида республикамиз индустрияси янги босқичга кўтарилади. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 46—49 процент кўпайтирилиши лозим. Электр энергетикани, рангли металлургияни, химия, газ саноатини ва енгил саноатни анча ривожлантириш керак. Республикада олтин қазиб чиқариш саноати ҳам тобора ривожланиб боради.

Пахтачилик эҳтиёжлари учун керакли ирригация ускуналарини, пахта териш машиналарини ва бошқа машиналарни ишлаб чиқаришни анча кўпайтиришимиз, химиявий толалар ишлаб чиқарадиган катта корхоналар қуришимиз керак. Саноатимизнинг ўсиш миқёслари тўғрисидаги бошқа муҳим кўрсаткичларни ҳам айтиб ўтмоқчиман: ҳозирги беш йиллик мобайнида биз минерал ўғитларни 1,6 баравар, шойи газламаларни 2,2-2,6 баравар, ички трикотажни 1,8 баравар, чарм пойафзални 1,5-1,7 баравар, мева-сабзавот консерваларини 1,6 баравар, маданий-маиший ва хўжалик-рўзғор молларини 2 баравардан зиёдроқ кўп ишлаб чиқаришимиз лозим.

Шу беш йилликда йирик янги саноат корхоналари вужудга келтирилади ва ишлаб турган корхоналарнинг кўпи реконструкция қилинади. Сирдарё ГРЭСида дастлабки агрегатлари. Олмалиқда аммофос заводининг иккинчи навбатини Самарқанд суперфосфат заводида аммофос ишлаб чиқарадиган янги қувватларни, Навоий шаҳрида цемент заводини, Бухорода ип-газлама комбинатини ва Хивада гилам тўқиш комбинатини, Фарғонада сунъий тери комбинатини, Қўқонда кўп заводини, чинни заводини, шунингдек бир қанча пахта тозалаш, пиллакашлик, трикотаж, тикувчилик ва пойафзал фабрикаларини ишга тушириш мўлжалланади.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам юксак марраларга эришиш мўлжаллаб қўйилди. Бизнинг республикамиз мамлакатнинг энг йирик пахтачилик базаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. КПСС XXIV съезди ўз Директиваларида шу беш йилликда пахтачиликни янада юксалтириш марраларини белгилаб бериб, етиштирилаётган пахтани 1975 йилда 4,9 миллион тоннага етказиш лозимлигини кўрсатиб ўтди. Ўзбекистон партия ташкилоти, колхоз ва совхозларнинг меҳнатчилари, республикамизнинг барча меҳнаткашлари пахта етиштиришни ҳар томонлама кўпайтириш учун курашни жуда муҳим халқ хўжалик вазифаси деб, энг биринчи ватанпарварлик ва интернационал бурчимиз деб ҳисоблайдилар. Беш йилликнинг охирида, яъни 1975 йилда биз пахтачилик соҳасида юксак маррага кўтарилишимиз ва Ватанга 5 миллион тонна Ўзбекистон пахтасини беришимиз лозим. Бунинг учун бизда барча имконият борлигига Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съездида шунингдек қишлоқ хўжалик илғорларининг республика қурултойида қатъий ишонч билдирилди. Шу билан бирга шоличиликни, узум, полиз, сабзавот ва мева маҳсулотлари етиштиришни ҳам кўпайтиришимиз зарур.

Пахтачиликни, республикамиз қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини юксалтириш ирригация ва мелиорацияни янада ривожлантириш билан чамбарчас боғланган. Партия XXIV съезди Директиваларида кўрсатиб ўтилганидек, бу соҳада жуда кўп ишлар қилиниши керак. Тўққизинчи беш йиллик йиллари мобайнида 465 минг гектар майдонда янги суғориладиган ерларни фойдаланишга топшириш, Қарши даштида пахтачиликнинг янги катта районини ривожлантириш ишларини давом эттириш, Мирзачўлда, Марказий Фарғонада, Сурхон-Шеробод водийсида ва Қорақалпоғистон АССРда суғориладиган ерларни янада кўпайтириш лозим. Камида 600 минг гектар майдонда суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, суғорилаётган ерларнинг шўр ва захобсиб кетишини тугатиш чораларини кўриш ҳамда суви кам ирригация системаларининг сувини кўпайтириш чораларини кўриш керак.

Қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоғи бўлган жамоат чорвачилиги соҳасида ҳам катта вазифалар мўлжалланган. Партия XXIV съездининг Директиваларида қўйчиликни ва айниқса қоракўлчиликни янада ривожлантириш зарурлиги кўрсатиб ўтилган. Шунингдек жун, гўшт, сут ва тухум етиштиришни анча кўпайтиришимиз керак.

Жамоат чорвачилигини ривожлантириш мақсадида 1,5 миллион гектар яйловни сув билан таъминлаш, илгари сув чиқарилган 3,5 миллион гектар майдондаги яйловларда гидротехника иншоотларини реконструкция қилиш лозим.

Партия XXIV съезди республикамиз олдига қўйган асосий халқ хўжалик вазифалари тўғрисида гапирар эканмиз, фан, техника маданиятни, халқ маорифини янада юксалтиришга эришиш, олий мактабларда ва ўрта махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлашни кенгайтириш, халқ учун энг яхши турмуш шароитини яратиб бериш билан боғлиқ соҳаларнинг ҳаммасида анчагина ишлар қилиш лозимлигини кўрсатиб ўтиш керак.

Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажаришга зўр ғайрат билан киришдилар, меҳнаткашлар коллективлари, шаҳарлар, районлар, областлар ўз зиммаларига беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун оширилган янги мажбуриятлар олдилар. Мана шуларнинг ҳаммаси партиянинг республикамиз олдига қўйган вазифалари бемалол бажариш мумкин бўлган реал вазифалар эканлигини, бу вазифаларни шараф билан адо этиш қўлимиздан келишини тасдиқлаш учун асос бўла олади.

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини бажаришда эришаётган ютуқларимиз ҳам буни кўрсатиб турибди. Республикамиз саноати маҳсулот реализация қилиш ярим йиллик планини 105,6 процент бажарди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан маҳсулотни реализация қилиш ҳажми 16 процент кўпайди. Шу вақт ичида меҳнат унумдорлиги топшириғи 106,1 процент қилиб бажарилди, ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 12 процент ортди. Капитал қурилишнинг барча асосий кўрсаткичлари ҳам 1970 йилдагига нисбатан анча ўсди. Пахта далаларида «оқ олтин»дан мўл ҳосил олиш учун қизғин кураш давом этмоқда. Республика пиллачилари мўл ҳосил олиб ўз ғалабалари билан ҳаммамизни хурсанд қилишди. Давлатга 20655 тонна, ёки 1970 йилдагидан 2242 тонна кўп пилла топшириб, йиллик планни ортиғи билан бажардилар. Давлатга қоракўл тери топшириш йиллик плани ҳам муваффақиятли бажарилди. Республика колхоз ва совхозлари гўшт, сут, тухум, жун тайёрлаш ярим йиллик топшириқларини ҳам ортиғи билан бажардилар.

КПСС XXIV съезди олдимизга қўйган вазифаларни бажаришда меҳнаткашлар депутатлари Советларининг роли ғоят катта. Совет давлатининг сиёсий негизи бўлган Советлар давлатимизнинг демократик характерини ўзида энг яққол гавдалантиради, давлат ва жамоат ташкилотлари хусусиятларини ўзида мужассамлаштиради.

Советлар — жуда катта кучдир. Владимир Ильич Ленин таъбири билан айтганда, улар бизнинг халқ ҳокимиятимиз, ҳамма учун очиқ бўлган, ўзининг барча ишини омманинг кўзи олдида бажарадиган, омма учун қулай бўлган, бевосита омманинг ўзидан келиб чиқувчи ҳокимиятдир, халқ оммасининг ва унинг иродасининг тўғридан-тўғри ва бевосита органидир.

Коммунистик партия Ленин таълимотига амал қилиб меҳнаткашлар депутатлари Советларининг фаолиятини яхшилаш ва такомиллаштириш, иқтисодий ва социал-маданий қурилиш вазифаларини амалга ошириш борасида Советларнинг роли ва масъулиятини ошириш йўлини оғишмай ўтказиб келмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ишини яхшилаш тўғрисида» ва «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида» кейинги йилларда қабул қилган қарорлари ҳамда меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ, посёлка, район ва шаҳар Советларининг асосий ҳуқуқлари ва бурчлари тўғрисида СССР Олий Совети Президиуми чиқарган Фармонлар ҳамма соҳаларда Советлар фаолиятини кучайтирмоқ учун айниқса катта аҳамиятга эгадир.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг қарорларига мувофиқ, маҳаллий Советларнинг ва Советлар ижроия комитетларининг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасидаги ҳуқуқлари анча кенгайтирилди. Илгари юқори органлар ҳал қилиб келган масалаларнинг кўплари эндиликда маҳаллий Советлар ихтиёрига топширилди. Советлар ўз территорияларида жойлашган барча корхоналарнинг ва хўжалик ташкилотларининг ишларини ўз компетенциялари доирасида уйғунлаштириб ва назорат қилиб туришга ҳақлидирлар. Ҳозир жуда кўп корхоналар, ташкилотлар, ва муассасалар маҳаллий Советлар қарамоғига ўтказиб қўйилди. Маҳаллий Советлар бюджетларининг даромад манбалари ҳам кўпайди.

Партия раҳбарлиги Советлар фаолиятининг муваффақиятли бўлиши учун ҳал қилувчи шартдир. КПСС XXIII съезди қарорларида партия томонидан Советларга қилинадиган раҳбарлик методларининг асосий принциплари ва йўл-йўриқлара кўрсатиб ўтилганлиги маълум. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, маҳаллий партия ташкилотлари съезд қарорларини бажара бориб, Советлар ишини синчиклаб ўрганмоқдалар, умумлаштирмоқдалар, социалистик демократия принципларига риоя қилиш, совет кадрларини танлаш ва юқори кўтариш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Ҳозирги вақтда республика Советлари ижроия комитетларида ишлаб турган раҳбар ходимларнинг 86 проценти олий ва ўрта маълумотлидир. Советларнинг иш шароити йилдан-йилга яхшиланмоқда, уларнинг моддий-молиявий базаси мустаҳкамланмоқда.

Совет давлатини ҳар томонлама мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, социалистик демократияни янада кенгайтириш борасида Ленин берган кўрсатмаларни партиямиз сғишмай амалга ошираётганлиги, КПСС Марказий Комитетининг қарорларида белгилаб берилган чоралар асосида иш олиб борилаётганлиги натижасида Советларнинг фаолияти анча яхшиланди; КПСС XXIV съездида кўрсатиб ўтилганидек, улар тағин ҳам активроқ ишлайдиган бўлиб қолдилар, уларнинг фаолияти самарали ва кўп қиррали бўлиб қолди, хўжалик ва маданий қурилишнинг асосий участкаларидаги ишларнинг аҳволини контроль қилиб туриш борасида Советлар фаолияти янада кучайди.

Буни Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР Олий Советларининг, республикамиздаги меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг мисолида ҳам кўриш мумкин. Улар катта хўжалик-ташкилотчилик ишларини амалга оширдилар, омма билан алоқани мустаҳкамладилар, конкрет халқ хўжалик вазифаларига кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар.

Биз мамнуният билан шуни айтишимиз мумкинки, республикамиз Советлари, уларнинг кўп минг кишилик депутатлари ва ижроия комитетлари саккизинчи беш йиллик мобайнида халқ хўжалигини юксалтириш ва айниқса пахта етиштиришни кўпайтириш учун олиб борилган курашда Ўзбекистон эришган ажойиб муваффақиятларга ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшдилар.

Тўққизинчи беш йилликда бажарилиши лозим бўлган жуда катта вазифалар Советлар олдига тағин ҳам юксак талаблар қўймоқда. Ҳозирги замон шароитида Советлар фаолиятини белгилаб берувчи асосий йўналишлар тўғрисида КПСС XXIV съезди чиқарган хулоса ғоят катта назарий ва амалий аҳамиятга эга. Советлар ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни янада тўла-тўкис амалга оширишлари, экономика ва маданиятни ривожлантиришга, халқ фаровонлигини юксалтиришга амалий таъсир ўтказиб туришлари, аҳолига социал-маиший хизмат кўрсатиш, жамоат тартибини сақлаш масалалари билан тағин ҳам кўпроқ шуғулланишлари лозимлигини съезд алоҳида кўрсатиб ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчиларининг шу йил 11 июнда бўлиб ўтган йиғилишида сўзлаган нутқида мамлакат тараққиётининг ҳозирги босқичида Советлар зиммасига тушадиган жуда катта иш ҳажми тўғрисида гапириб, давлат ҳокимияти органлари партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошириш ишларининг анчагина қисмини ўз устларига олишлари лозимлигини уқтириб ўтди. Янги, социалистик турмуш тартиб-қоидаларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга Советлар қўшадиган асосий ҳисса ҳам ҳозирги кунда мана шундан иборат бўлиши керак.

Республикамизнинг янги сайланган Советлари ўз вазифаларини бажаришга сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят юксалган бир вазиятда киришмоқдалар.

Республика Олий Советига ва маҳаллий Советларига ўтказилган сайловлар партия билан халқнинг улуғ бирлигини, социалистик демократия гуллаб яшнаганлигини, коммунистлар билан партиясизлар блоки тантанасини кўрсатувчи яна бир ёрқин намойиш бўлди. Сайловлар Советлар ишини янада юксалтириш, партия XXIV съезди олға сурган вазифаларни амалга оширишда Советларнинг активлигини кучайтириш белгиси остида ўтди.

Советларнинг амалий вазифаларини нимадан иборат эканлигини КПСС XXIV съезди қарорлари асосида кўздан кечирар эканмиз, шуни уқтириб ўтиш кераки экономика тўғрисида ғамхўрлик қилиш меҳнаткашлар депутатлари Советларининг асосий вазифаси бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Ишлаб чиқариш билан чуқур, ишнинг кўзини билиб шуғулланиш, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ўстириш планларининг муваффақиятли бажарилишига, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва ижтимоий меҳнат унумдорлигини оширишга Советларга хос бўлган методлар билан амалий таъсир ўтказиб бормоқ учун ўзларининг ҳуқуқ ва имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш Советларнинг асосий бурчидир.

КПСС XXIV съезди томонидан Ўзбекистон олдига қўйилган катта халқ хўжалик вазифалари тўғрисида юқорида айтиб ўтган эдик. Бу вазифаларнинг тақдири шу куннинг ўзидаёқ ҳал этилмоқда ва кўп жиҳатдан 1971 йилги топшириқларнинг қандай бажарилишига боғлиқ.

Партиямизнинг XXIV съездининг қарорларига жавобан республика саноати ходимлари ўз зиммаларига беш йилликнинг биринчи йили учун оширилган мажбуриятлар олиб, план топшириқларини муддатидан олдин бажаришни, саноат маҳсулотини меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан кўпайтиришни, ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини ва маҳсулот сифатини янада оширишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар.

Колхоз ва совхозлар меҳнаткашлари 1971 йилда Ватанга камида 4 миллион 400 минг тонна пахта етказиб бериш, барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш мажбуриятини олдилар.

Беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш борасида Ўзбекистон меҳнаткашлари қабул қилган юксак мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш, КПСС XXIV съезди қўйган энг муҳим иқтисодий масалаларни ҳал қилишда энг яхши натижаларга эришиш манфаатлари Ўзбекистон ССР Олий Советидан, меҳнаткашлар депутатларининг барча Советларидан зўр куч ва ғайрат сарфлашни, қизғин ташкилотчилик ишлари олиб боришни талаб қилади.

Республикамиз Советлари хўжаликка раҳбарлик қилишда анчагина тажриба орттирганлар. Кейинги йилларда Ўзбекистон ССР Олий Советида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг актуал масалалари, саноатда, қишлоқ хўжалигида ва экономиканинг бошқа тармоқларида ишлаб чиқаришни ўстириш резервларидан тағин ҳам тўлароқ фойдаланиш йўллари кўриб чиқилди. Республикамиз давлат ҳокимиятининг олий органи иқтисодий тараққиёт масалалари юзасидан қабул қилган қонун ва қарорларни бажариш билан боғлиқ бўлган масалаларнинг кўпи Олий Совет Президиуми томонидан ўрганиб чиқилди. Меҳнаткашлар депутатларининг кўпгина маҳаллий Советлари ишлаб чиқаришнинг энг зарур вазифаларини бажаришга доимо эътибор бермоқдалар. Маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия органлари ишлаб чиқаришга доир ишлар билан чуқурроқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар, сессияларда, доимий комиссияларда экономика масалаларини мунтазам муҳокама қилмоқдалар, бу борада қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши йўлида ташкилотчилик ишлари олиб бормоқдалар.

Масалан Чирчиқ шаҳар Совети ва унинг ижроия комитети корхоналар ишларига онд масалаларга доимо диққат-эътибор бериб келмоқда. Шаҳар ижроия комитети гўшт комбинатида ва нон заводида давлат планлари қандай бажарилаётганлигини Советнинг саноат доимий комиссияси билан бирга ўрганиб чиқиб, шу корхоналарда маҳсулотнинг белгиланган ҳамма хилларини юксак сифатли қилиб ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган муҳим масалаларни республиканинг тегишли министрликлари олдига қўйди. Чирчиқ шаҳар Совети иттифоқ аҳамиятига эга бўлган корхоналарда кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, бинокорлик материаллари чиқаришни кўпайтиришга, шаҳар заводларида темир йўл вагонларининг бекор туриб қолишини камайтиришга актив ёрдамлашмоқда. Шаҳар Совети корхоналарнинг маблағларини бирлаштириб, алоқа уйи қуришга, Чирчиқ марказини металлурглар посёлкаси билан уловчи 7 километрли кабель ётқизишга ва бошқа объектлар қуришга бош бўлди.

Меҳнаткашлар депутатлари Янгиариқ район Совети қишлоқ хўжалигини ривожлантириш билан фаол шуғулланмоқда. Унинг доимий комиссиялари ва ижроия комитети хўжаликлардаги ишларнинг ҳақиқий аҳволини ўрганиб чиқмоқда, моддий ва меҳнат ресурслардан фойдаланишга, пахтакорларнинг юксак даражада унумли меҳнат қилишлари учун зарур маиший шароит яратиб беришга диққат-эътиборни жалб қилмоқда. Пахтадан мўл ҳосил олишда пешқадам районлардан бири бўлган Янгиариқ районн эришган катта муваффақиятларни қўлга киритишда район Совети ва унинг депутатлари катта ёрдам беришди. Ўтган йили район хўжаликларининг далаларида ҳар бир гектар ердан ўрта ҳисобда 41,5 центнердан пахта олинди. Меҳнаткашлар депутатларининг Оққўрғон, Туртқул, Жарқўрғон, Бўз район Советлари ҳам ишлаб чиқариш масалаларига конкрет муносабатда бўлмоқдалар.

Наманган областининг Учқўрғон районидаги Янгиер қишлоқ Совети ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал этишда зўр активлик кўрсатмоқда. Қишлоқ Совети КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленуми якунларини муҳокама қилиб, пахтачилик маданиятини янада юксалтириш, янги ерларни ўзлаштириш, чорвачиликка раҳбарлик қилишни яхшилаш чораларини амалга оширишда ўзи иштирок қиладиган ишларнинг кенг планини тузиб чиқди. Қишлоқ Совети территориясида жойлашган «Учқўрғон» совхози бултур давлатга пахта сотиш юзасидан олган мажбуриятларини муваффақиятли бажарди. Бу йил эса совхоз давлатга дон сотиш йиллик планини ва сут, гўшт, жун, тухум тайёрлаш ярим йиллик топшириқларини анча ошириб бажарди. Янгиер қишлоқ Советининг 1970 йилда яхши ишлаганлигини Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тақдирлади.

Бухоро районидаги Работқалмоқ, Балиқчи районидаги Алимбек, Қарши районидаги Дашт, Нарпай районидаги Пўлоти, Хива районидаги Сайёд, Тўрткўл районидаги Коммунист қишлоқ Советлари ва бошқа кўпгина Советларнинг ишида ҳам ибратли намуналар оз эмас.

Советларнинг экономика соҳасидаги ишлари, шубҳасиз, яхшиланмоқда, янги формалар билан бойимоқда. Айни вақтда шуни ҳам кўрсатиб ўтиш кераки, кўпгина маҳаллий Советлар ишлаб чиқаришни ривожлантиришга ижобий таъсир кўрсатиш учун ўз ҳуқуқлари ва имкониятларидан ҳали тўла-тўкис фойдаланаётганлари йўқ.

Масалан, бир қанча Советларнинг маҳаллий саноатга раҳбарлик қилиш даражаси кўнгилдагидек эмас. Ваҳолонки, улар маҳаллий саноатдаги ишларнинг аҳволи учун бевосита жавобгардирлар. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Саноат доимий комиссияси мана шу тармоқдаги ишларнинг аҳволини ўрганиб чиқиб, бу масалани республика Олий Советининг Президиуми муҳокамасига қўйганида бу соҳада кўпгина жиддий камчиликлар борлиги кўзга ташланди. Маҳаллий саноатнинг кўпгина корхоналарида ишлаб чиқариш қувватларидан яхши фойдаланилмаётир, кўпчиликка манзур бўлган янги хил буюмларни ўзлаштириш суст бормоқда, маҳсулотнинг юқори сифатли бўлиши тўғрисида етарли ғамхўрлик қилинмаётир. Фарғона областида бу ишлар айниқса қониқарсиз аҳволда. Бу областда кейинги икки йил ичида маҳаллий саноат корхоналарининг учдан бир қисми план топшириқларини бажармаётирлар. Фарғона область, шаҳар ва район Советларининг сессияларида бу масала бир неча марта муҳокама қилинган ва маҳаллий саноат ишини яхшилаш тўғрисида тегишли қарорлар қабул қилинган бўлса ҳам, маҳаллий саноат корхоналарининг ишлари яхшилангани йўқ.

Бир қанча Советларнинг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш даражаси ҳам олдимизга қўйилаётган катта талабларга тўла равишда жавоб бермаётганлигини ҳам айтиб ўтиш керак. Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва уларни давлатга сотишни кўпайтириш, маҳсулот таннархини пасайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш учун мавжуд резервлардан тағин ҳам тўлароқ фойдаланишга колхозлар ва совхозларнинг диққат ва эътиборини жалб қилиш борасида айрим Советлар етарли иш олиб бормаётирлар, хўжаликларнинг молия-хўжалик фаолиятини тегишли равишда назорат қилмаётирлар, хўжасизликка ва интизомсизликка қарши кескин кураш олиб бормаётирлар.

Бунга пахтачилик масалалари билан мутлақо қониқарсиз шуғулланаётган Боёвут район Совети жуда яққол мисол бўла олади. Пахта етиштириш планларини бажаришда районнинг жиддий равишда орқада қолаётганлигини тугатиш билан алоқадор масалалар 1970 йилда район Советининг сессияларида бирон марта ҳам муҳокама қилинмади. Бултур районда пахта экилган майдоннинг ҳар гектаридан 1966 йилдагига қараганда 4 центнер кам ҳосил олинди.

«Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ишини яхшилаш тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг маълум қарори қабул қилинганидан бери ўтган йиллар ичида республика қишлоқ ва посёлка Советларининг ишида анчагина ижобий натижалар қўлга киритилганлигига қарамай бу Советларнинг ҳаммаси ҳам партия қарорида талаб қилинган даражада иш олиб бораётирлар, деб айтолмаймиз. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетини яқинда шу масала юзасидан қабул қилган қарорида кўпгина қишлоқ ва посёлка Советлари ўз ҳуқуқларидан тўла равишда фойдаланмаётганликлари кўрсатиб ўтилди. Наманган областидаги қишлоқ Советларининг иши текшириб чиқилганида, уларнинг кўплари колхоз ва совхозларнинг экономикаси билан кам шуғулланаётганлиги, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш топшириқларини хўжаликлар қандай бажараётганлиги устидан контроль қилмаётганлиги маълум бўлди. Наманган область ижроия комитети ва шу областдаги бир қанча район ижроия комитетлари кўпинча қуйи ҳокимият органларининг ишларига хўжалик юритишда эришилган конкрет натижаларга қараб баҳо бермасдан, балки қанча мажлис ва кенгаш ўтказилганига қараб баҳо берадилар.

Ерлардан қандай фойдаланилаётгани устидан контроль қилиб бориш Советларнинг қишлоқ хўжалик соҳасидаги фаолиятида асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Республикамизнинг Ер тўғрисидаги кодекси бу соҳада Советларга кенг ваколатлар бериб қўйган. Ростини айтганда, кейинги вақтларда Советлар ердан фойдаланишга кўпроқ эътибор берадиган бўлиб қолдилар. Бироқ қимматбаҳо халқ бойлиги бўлган ердан тўғри фойдаланиш устидан маҳаллий совет органларининг ҳаммаси ҳам мунтазам равишда кузатиб бораётирлар деб бўлмайди. Қорақалпоғистон АССРнинг, Сирдарё областининг бир қанча хўжаликларида суғориладиган ерларнинг қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб қолишига йўл қўйилган. Кўпгина жойларда томорқа участкаларидан фойдаланишда қонунда кўзда тутилган тартибга риоя қилинмаётир. Ленин, Оқдарё, Фарғона районларидаги айрим колхоз ва совхозларда ишлаб чиқариш объектлари ҳеч бир асос бўлмагани ҳолда суғориладиган жамоат ерларида қурилмоқда. Советларнинг ижроия комитетлари бундай ҳолларга ҳамиша ҳам принципиал баҳо бераётганлари йўқ. Бир қанча Советлар ердан фойдаланишни яхшилашга доир зарур тадбирларни ишлаб чиққан бўлсалар ҳам, аммо бу тадбирларнинг амалга оширилиши яхши ташкил этилмаган. Жумладан, Шеробод, Хўжайли, Сирдарё район Советларида шундай камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Комплекс механизацияни кенг жорий қилиш пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини муваффақиятли ривожлантириш учун ҳал қилувчи шартлардан бири ҳисобланади. Колхоз ва совхозлар техника билан йилдан-йилга тобора кўпроқ таъминланмоқда, сермеҳнат ишлар кенг механизациялаштирилмоқда. Пахта териш ишларини механизациялаш борасида биз катта қадам қўйдик. Бироқ, бу соҳада ҳали қиладиган ишларимиз жуда кўп. Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съездида олдимизга қўйилган вазифага кўра, хўжаликларнинг ҳаммаси шу беш йилликнинг охирига бориб пахта ҳосилининг асосий қисмини машиналарда териб оладиган бўлишлари керак. Бу йил колхозлар ва совхозлар камида икки миллион тонна пахтани машиналарда териб топшириш мажбуриятини олдилар. Бу соҳада ҳам Советларнинг ва депутатларнинг қиладиган ишлари кўп. Улар ўз зиммаларидаги юксак масъулиятларни англаб, қишлоқ хўжалик техникасидан қандай фойдаланилаётганлигини ва бу техника қандай сақланаётганлигини кузатиб туришлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада кенг миқёсда юксалтиришни, техникани доим хизмат қилдирмоқ учун уни эҳтиёткорлик билан авайлаб асрашни таъминлашлари лозим.

Жамоат чорвачилигини юксалтиришда ҳам маҳаллий Советларнинг роли катта, чунки халқнинг турмуш шароитини янада яхшилаш жамоат чорвачилигини ривожлантиришга бевосита боғлиқдир. Бу тармоқни ривожлантириш борасида кейинги йилларда катта ишлар қилинди. Бироқ кўпгина хўжаликларда чорвачилик ибтидоий усулда олиб борилмоқда, чорва моллар гўёғи секин ўсмоқда, унинг маҳсулдорлиги паст. Бир қанча маҳаллий Советлар, уларнинг ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалик бошқармалари жамоат чорвачилиги билан кампаниячилик тариқасида шуғулланиб, ўзларининг ташкилотчилик ролларини умумий директивалар беришдан, статистика маълумотларини тўплашдан иборат қилиб қўймоқдалар. Масалан, Ғаллаорол район Совети ижроия комитети чорвачиликка мана шундай нотўғри услубда раҳбарлик қилмоқда. Ўтган беш йил ичида бу район деярли 600 тонна гўшт, 600 тонна сут ва 600 минг дона тухумни кам берди. Районда чорвачиликнинг аҳволи ҳали ҳам яхшилангани йўқ.

Меҳнаткашлар депутатларининг область, район, қишлоқ ва посёлка Советлари чорвачиликни ривожлантиришнинг сира кечиктириб бўлмайдиган вазифаларини амалга ошириш учун кескин бурилиш ясамоқлари лозим. Яқинда республика матбуотида Андижон область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг алмашлаб экишни жорий қилиш ва озуқа етиштиришни кескин равишда кўпайтириш асосида 1971 йилда чорвачиликни юксалтириш тўғрисидаги социалистик мажбуриятлари эълон қилинди. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети андижонликларнинг бу қимматли ташаббусини маъқуллади. Бу ташаббусни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш керак.

Жамоат чорвачилигини ривожлантириш соҳасидаги комплекс вазифалар орасида ем-хашакни кўпайтириш проблемаси айниқса муҳим масаладир. Маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари мустаҳкам ем-хашак базаси яратишга ўзларининг бутун диққат-эътиборларини қаратишлари, ем-хашакни кўпайтириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб боришлари лозим.

Маҳаллий Советлар ўзларига берилган ҳуқуқлар доирасида қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилиш билан бирга колхозлар уставига, колхоз демократияси принципларига қатъий риоя қилиниши устидан кун сайин назорат қилиб туришлари, бу ишда йўл қўйилган жиддий хатоларни кескин равишда тугатишлари лозим.

Советлар составида ўн минглаб ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлар, мутахассислар, раҳбар ходимлар ва ташкилотчилар, тажрибали, билимдон, ишнинг кўзини яхши биладиган кишилар бор. Булар Советларда актив иш олиб боришга жалб қилиниши лозим бўлган катта кучдир.

Советларнинг фаолияти хўжалик қурилишида, ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларида давлат планларини ва қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажаришга қаратилиши лозим.

Бизнинг партиямиз халқ бахт-саодати тўғрисида, аҳолининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўларoқ қондириш тўғрисида ғамхўрлик қилишни ўз фаолиятининг энг олий мазмуни деб билади. КПСС XXIV съезди қарорларида бу нарса яна бир марта зўр куч билан уқтириб ўтилди.

Бутун мамлакатда бўлгани каби, Ўзбекистонда ҳам саккизинчи беш йиллик мобайнида меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш борасида катта натижалар қўлга киритилди.

КПСС XXIV съезди совет кишиларнинг турмуш даражасини янада оширишнинг кенг программасини белгилаб берди. Бу программада аҳолининг барча табақалари фаровонлигини оширишга, шаҳар аҳолисининг турмуш даражаси билан қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини бир-бирига яқинлаштиришга, совет кишиларининг меҳнат қилишн ва дам олиши учун янада қулай шароитлар яратиб беришга, уларнинг қобилиятлари ва ижодий активликларини ҳар томонлама ривожлантиришга, ёш авлодни тарбиялаб етиштиришга қаратилган бир қанча йирик тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилган.

КПСС XXIV съезди белгилаб берган социал программани амалга оширишда Советлар катта роль ўйнаши лозим. Советлар учун бу соҳа энг асосий соҳалардан биридир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Москва шаҳар Бауман сайлов округи сайловчиларининг йиғилишида сўзлаган нутқида айтиб ўтганидек, уй-жой бинолари, мактаблар ва болалар муассасалари қуриш планларининг бажарилиши тўғрисида, маҳаллий ободончилик ишларини яхшилаш ва меҳнаткашларни зарур моллар ва тегишли хизматлар билан узлуксиз таъминлаб туриш тўғрисида, спорт, туристик ва маданий-маиший муассасалар шохобчасини кўпайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш Советларнинг бевосита вазифаси ва ишидир.

Давлат ҳокимиятининг ваколатли органлари бўлган Советлар бу вазифаларни амалга оширмоқ учун барча зарур имкониятлар ва воситаларга эгадир. Муҳими шундаки, бу имкониятлар ва воситалардан мақсадга мувофиқ тарзда ва тўғри фойдалана билмоқ керак.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ СОҲАСИДА РЕСПУБЛИКА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши 3-бетларда).

Аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш борасида Советлар фаолиятининг қайси бир соҳасини олиб қараманг, шу соҳаларнинг ҳар бирида қимматли формалар қидирилаётганлиги, фойдали ташаббус кўрсатилаётганлиги, ишни мумкин қадар яхшироқ ташкил этишга интилиш борлиги кўриниб турибди.

Лекин қилинган ишларга КПСС XXIV съезди қўйган талаблар нуқтаи назаридан баҳо берар эканмиз, шуни айтиб ўтиш лозим бўладики, Советлар қилаётган иш ҳамма жойда ҳам ва ҳамиша ҳам янги вазифаларга жавоб берарлик даражада деб бўлмайди.

Шу муносабат билан аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги баъзи ишларнинг аҳволига ва бу ишларга бир қанча Советлар қай даражада раҳбарлик қилаётганлигига бироз тўхталиб ўтмоқчимиз.

Мисол учун социал-маданий ва маиший объектлар қурилиши масаласини олиб кўрайлик. Маълумки, кейинги йилларда Советлар йўли билан ҳам, министрликлар ва идоралар йўли билан ҳам қурилаётган бундай объектлар сони анча кўпайди. Бироқ бу соҳадаги катта камчиликларга ҳануз барҳам берилгани йўқ, меҳнат ва моддий-техникавий воситалардан ёмон фойдаланилмоқда, ишларнинг сифати паст, объектларни ишга тушириш муддатлари чўзилиб кетмоқда. Ҳаммадан кўра маҳаллий Советлар бу иш билан жуда яқиндан шуғулланишлари керак эди. Аммо қўлимизда бўлган маълумотлар маҳаллий Советлар йўли билан уй-жой бинолари ва маданий-маиший объектлар қуриш топшириқлари ўз вақтида бажарилмаётганлигини кўрсатиб турибди. Масалан, шу йилнинг биринчи ярим йил мобайнида Сурхондарё областида уй-жой бинолари қуриш учун ажратилган капитал маблағлар 61 процент, мактаб бинолари қуриш учун берилган маблағлар 51 процент, болалар муассасалари қуриш учун ажратилган маблағлар 29 процент ўзлаштирилган, холос. Сурхондарё область Совети ва унинг ижроия комитети қурилиш ишларига эътиборсизлик билан қараганликлари учун танқид қилинган бўлсалар ҳам, лекин улар бу танқиддан тегишли хулоса чиқариб олганлари йўқ.

Кўпгина министрликлар ва идоралар, жумладан Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Совхозлар министрлиги, Соғлиқни сақлаш министрлиги, Озиқ-овқат саноати министрлиги, Маориф министрлиги, Ўзбекистон ССР Госстройи маданий-маиший объектлар қуриш планларини тўла бажармаётирлар. Шундай бўлишига қарамай тегишли шаҳар ва район Советлари, уларнинг ижроия комитетлари бу аҳволга парво қилмай келмоқдалар, ўзларига қарашли қурилишларда тартиб ўрнатиш чораларини кўрмаётирлар ва бу ишдаги идоравий маҳдудликка кескин равишда қарши чиқмаётирлар. Советлар уй-жой бинолари, маданий-маиший ва коммунал объектлар қуришга саноат корхоналари, колхозлар, совхозлар ва бошқа ташкилотлар ажратаётган маблағларни бирлаштириб иш тутиш борасида яхши ташаббус кўрсатмаётирлар ва бу ишга етарли аҳамият бермаётирлар. Советлар бу соҳадаги фаолиятларини активлаштириб, ўзларининг ташкилотчилик ролларини дадил амалга оширишлари лозим.

Маиший хизмат аҳолига хизмат кўрсатиш билан алоқадор бўлган етакчи тармоқларнинг бири бўлиб қолди. Маиший хизмат кўрсатиш ишлари мустаҳкамланмоқда ва кенг ривож топмоқда. Ўтган беш йил ичида аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ишлари ҳажми умуман республикада 2,6 баравар кўпайган бўлса, қишлоқ жойларда бу хизмат ҳажми 4,3 баравар кўпайди.

Москва, Бўка, Чуст, Шофиркон, Тўрткўл ва бошқа баъзи район ижроия комитетлари маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ишларини яхшилашда каттагина натижаларга эришдилар. Бироқ бу муҳим иш ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек ривож топган эмас, бир қанча жойларда маҳаллий Советлар бу ишга етарли аҳамият бермаётирлар. Жумладан, Бухоро шаҳар ижроия комитети аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи ремонт устахоналари ташкил этиш учун кейинги уч йил ичида битта ҳам бино ажратмади. Гурлан район ижроия комитети район маиший хизмат кўрсатиш комбинати ёмон ишлаётганлигини кўриб турса ҳам бунга эътибор бермай келмоқда. Бошқа баъзи районларда ҳам аҳвол анз шундай. Аҳолига маиший хизмат кўрсатишга кўпроқ эътибор бериш Советларнинг бурчидир. Мана шу беш йилликда республика аҳолисига кўрсатиладиган маиший хизмат ҳажми 2 баравардан зиёдроқ кўпайтирилади, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини қуришга ва кенгайтиришга 134 миллион сўм, ёки бундан олдинги беш йилликдагига нисбатан 2,8 баравар кўп маблағ сарфланади. Бинобарин, резервлардан фойдаланиш тўғрисида пухтароқ ўйлаб кўриш керак. Партия XXIV съездида кўрсатиб ўтилганидек, бу ишларнинг йўлга қўйилиши кўп жиҳатдан маҳаллий Советларнинг ташаббусига боғлиқ. Чунончи, пенсионерлар, уй-рўзғор ишидаги аёллар, инвалидлар маиший хизмат кўрсатиш соҳасида қўлларидан келганча қатнашмоқлари учун лозим бўлган шарт-шароитни яратиб бериш масаласини ўйлаб кўриш керак. Улар бу ишларни ўзларининг уйларида якка тартибда бажаришлари ёки кооперативларга уюшиб бажаришлари ва шу тариқа ўзлари учун ҳам, жамият учун ҳам фойдали иш қилишлари мумкин. Республикамиздаги барча маҳаллий Советлар бу вазифани ҳал этишнинг конкрет йўлларини ишлаб чиқишлари зарур.

Халқ маорифи Советларнинг биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган муҳим ишидир. Бу ишнинг кўлами йилдан-йилга кенгайиб бормоқда, мактаблар кўпаймоқда, маорифнинг моддий базаси мустаҳкамланмоқда, ўқувчилар сони кўпаймоқда, таълим ва тарбия ишлари такомиллаштирилмоқда. Кўпгина Советлар, жумладан, Андижон область Совети ва унинг ижроия комитети мактаблар ва мактабгача тарбия муассасалари ишларига доир масалалар билан мунтазам шуғулланмоқдалар, болаларни ўқитиш ва тарбиялаш даражасини ошириш тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Иштихон ва Амударё район Советлари мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш соҳасида халқ маорифи органлари билан биргаликда катта иш қилиб, мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, мактаблар ҳузурида интернатлар, куни узайтирилган группалар ташкил этиш, мактаб ўқувчилари учун иссиқ овқат ташкил қилиш, муаллимларнинг маиший шароитини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик кўрсатдилар. Шунга кўра бу район мактабларида ўқувчиларнинг билимларни ўзлаштириш даражаси анча ошди.

Шу билан бирга бу ишда ҳам жиддий камчиликлар борлигини айтиб ўтишга тўғри келади. Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съездида кўрсатиб ўтилганидек халқ маорифи органлари ишини яхшилаш, мактаблар ва болалар муассасаларини кўпайтириш юзасидан белгиланган чора-тадбирлар сусткашлик билан бажарилмоқда, кўпгина мактабларда таълим-тарбия ишларининг даражаси паст. Шуни айтмоқ керакки, ҳамма маҳаллий Советлар ҳам бу камчиликларни йўқотиш чораларини кўраётирлар деб бўлмайди. Масалан, Сариосиё район Совети ва унинг ижроия комитети ана шундай нуқсонларга йўл қўймоқда. Район мактабларида ўқувчиларнинг дарсларни ўзлаштириши паст даражада. Мактабларнинг кўпчилигида буфетлар очилмаган, узоқ жойларда яшовчи ўқувчиларни мактабга транспортда олиб келиш ишлари ташкил этилмаган. Шу йилнинг биринчи кварталида районда маориф эҳтиёжлари учун бюджетдан ажратилган маблағларнинг анчагина қисми фойдаланилмай қолган.

Мана, бошқа бир мисол. Косон районининг кўпгина мактабларида дарсларни ўзлаштириш даражаси паст бўлишига қарамай, кейинги икки йил ичида район Совети халқ маорифи масалаларини бирон марта ҳам ўз сессияларида муҳокама қилмаган. Шу нарсани яна бир карра эслатиб ўтиш лозимки, Советлар ўз территорияларидаги мактабларнинг, мактабгача тарбия муассасаларининг ишлари учун жавобгардирлар ва улар маориф масалалари билан ҳар кун ва конкрет шуғулланиб боришлари шарт.

Советлар барча соғлиқни сақлаш муассасаларидаги ишларнинг аҳволини ҳам доимо кузатиб туришлари керак. Маълумки, бу соҳада биз сезиларли натижаларга эришдик. Кўпгина Советлар аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшиламоқ учун анчагина иш қилмоқдалар. Лекин ҳамма жойда ҳам Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари бу соҳага ўз зиммаларидаги масъулиятни сезган ҳолда эътибор бераётирлар деб айтиб бўлмайди. Ўтказилган текшириш шуни кўрсатдики, Бухоро область ижроия комитети, меҳнаткашлар депутатларининг кўпгина шаҳар ва район Советлари соғлиқни сақлаш масалалари юзасидан анчагина қарорлар қабул қилган бўлсалар ҳам, аммо шу қарорларни амалий иш билан мустаҳкамламаётирлар. Кишиларимизнинг соғлиғини сақлаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш барча Советларнинг асосий вазифаси бўлмоғи лозим.

Савдо-сотиқ ишлари аҳолига хизмат кўрсатишни ташкил этишнинг энг марказий участкаларидан бири ҳисоблачади. Саккизинчи беш йиллик мобайнида республикада чакана савдо ва умумий овқатланиш соҳасида товар обороти 1,6 баравар ошди. Товар обороти бу йил ҳам ўсиб бормоқда. Лекин бир қанча савдо ташкилотларининг ишларидаги муҳим камчиликлар ҳали йўқотилгани йўқ: совет савдоси қоидаларининг бузилишига йўл қўйилмоқда, аҳолининг саноат молларига бўлган талаби яхши ҳисобга олинмаётир. Савдо ташкилотларининг ишларида камчиликлар рўй бераётганлигига асосий сабаб шуки, бир қанча Советлар бу ишга мутлақо эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Охунбобоев районидаги қишлоқ Советларининг ўзларига берилган ваколатларини қандай амалга ошираётганликлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилганида, қишлоқ аҳолисига савдо хизмати кўрсатишда катта нуқсонларга йўл қўйилганлигини кўрсатиб ўтди. Чунончи, Садди қишлоқ Советидаги 18 та аҳоли пунктидан 7 тасида 4,5 мингга яқин аҳоли истиқомат қилаётган бўлса-да, уларда битта ҳам доимий савдо корхонаси йўқлиги аниқланди. Шу қишлоқларнинг аҳолиси яқин орадаги магазинга бормоқчи бўлса, 1,5-3 километр йўл юришига тўғри келади. КПСС XXIV съезди савдо-сотиқ ишларини ташкил этиш даражасини жиддий равишда ошириш, бунда замонавий методларни жорий қилиш зарурлигини кўрсатиб ўтди. Бинобарин, савдо ташкилотларининг иши Советлар ва депутатларнинг доимий назорати остида бўлмоғи лозим.

Шаҳарлар, район марказлари, қишлоқлар ва посёлкаларни ободонлаштириш ва уларда коммунал хўжаликни ривожлантириш тадбирлари аҳолининг турмуш шароитини ҳар томонлама яхшилашга қаратилган ишлар орасида катта ўрин тутади. Бу ишга ҳам Советлар жиддий эътибор бериб, ўз куч ва ғайратларини ишга солишлари, зўр ташаббускорлик кўрсатишлари зарур.

Меҳнаткашлар депутатлари Ромитан ва Ғиждувон район Советларини бу жиҳатдан ўрнак қилиб кўрсатиш мумкин. Улар депутатларнинг ва бутун аҳолининг актив иштироки билан район марказларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш соҳасида юксак кўрсаткичларга эришдилар. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бу қимматли тажрибани маъқуллади. Ёки Калинин районидаги Карл Маркс номли қишлоқ Советини олайлик. Бу Совет колхозлар ва корхоналарнинг маблағларини бирлаштириб, жамоатчиликнинг кучи билан жуда яхши натижаларни қўлга киритди — бу ерда 22 километр йўл қурилди, иккита ҳаммом бунёд этилди ва коммунал хўжаликнинг бошқа баъзи объектлари қуриб битказилди. Бундай мисоллар оз эмас.

Лекин бу соҳада қилинаётган ишларни ҳам ҳамма жойда меҳнаткашлар талабига жавоб берарли даражада деб айтиб бўлмайди. Бир қанча Советлар ободончилик ишлари учун ва аҳолига қулайликлар яратиб бериш билан алоқадор бошқа мақсадлар учун ажратилган маблағлардан тўла-тўкис ва оқилона фойдаланиш тўғрисида жонкуярлик билан иш олиб бораётганлари йўқ. Баъзи шаҳар ва район Советлари ҳамда уларнинг ижроия комитетлари бу йўлда ташаббускорлик кўрсатмаётирлар ва тузук ишламаётирлар. Масалан, Гулистон шаҳар ижроия комитети водопровод ва канализация қуриш учун ажратилган маблағлардан яхши фойдаланмаётганлиги сабабли бу объектларни қуриш олти ойлик плани 50 процент бажарилди, холос. Қарши шаҳрида йилнинг биринчи ярмида газлаштириш учун ажратилган 93 минг сўм капитал маблағдан атиги 13 минг сўмга яқини ўзлаштирилган, холос. Маҳаллий Советлар ободончилик ва коммунал хўжаликни ривожлантириш тадбирларини амалга оширишда ҳамда кишилар турмушини тағин ҳам яхшилашга ёрдам берадиган бошқа ишларни бажаришда кўпроқ ишчанлик кўрсатишлари лозим.

Республикамиз пойтахти тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Ер қимирлашдан кейин ўтган йиллар мобайнида Тошкентнинг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетди. Бунга биз КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги туфайли, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг кундалик ёрдами туфайли, мамлакатимиздаги барча қардош халқларнинг жуда катта беғараз ёрдами туфайли, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг катта ташкилотчилик ишлари туфайли, тошкентликларнинг фидокорона меҳнати туфайли эришдик. Пойтахтимизда қурилиш ва уни обод қилиш ишлари бундан буён ҳам кенг миқёсда давом эттирилаверади. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳри қурилишини тезлаштириш чоралари тўғрисида» 1971 йил май ойида қабул қилган қарорида кенг ҳажмда олиб борилиши лозим бўлган ишлар белгилаб берилди. Тошкент шаҳар Совети, унинг депутатлари, шаҳар меҳнаткашлари Ўзбекистон пойтахтини янада ривожлантириш планини амалга оширишда актив қатнашишларига ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишга бевосита алоқадор бўлган соҳаларнинг ҳаммасида Советларнинг роли ғоят катта. Бу соҳадаги ҳеч бир ишни иккинчи даражали иш деб бўлмайди.

КПСС XXIV съезди қарорлари талаб қилганидек, ҳозирги шароитда Советлар маданий-оммавий ишларни ҳар томонлама яхшилашлари лозим. Клублар, маданият уйлари, кутубхоналар, кинотеатрлар, лекторийлар, бошқа маданий-оқартув муассасаларининг фаолиятини кун сайин такомиллаштириб бориш керак. Халқ маданиятини, унинг билим даражасини ошириш, янги кишини шакллантириш Советларнинг энг муҳим вазифаларидан бири эканлигини партия бизга доимо таъкидлаб келмоқда.

КПСС XXIV съезди олға сурган вазифаларнинг меҳнаткашлар депутатлари Советлари томонидан муваффақиятли бажарилиши кўпроқ улар олиб бораётган ташкилотчилик фаолияти характерига ва услубига боғлиқдир.

Ташкилотчилик иши демократик принципларни мустаҳкамлаш, хўжалик ва маданий ҳаётга таъсирни кучайтирмоқ учун Советлар фойдаланаётган форма ва воситалар турини кўпайтириш демакдир.

Советларнинг ташкилотчилик фаолиятини кучайтирмоқ учун сессиялар алоҳида аҳамиятга эга. Сессияларда Советлар тўла ҳуқуқли ҳокимият ва коллектив раҳбарлик органлари сифатида иш олиб борадилар. Ўзбекистон ССР Олий Советида, Қорақалпоғистон АССР Олий Советида ва кўпгина маҳаллий Советларда сессияларга кўпроқ эътибор бериладиган бўлиб қолди, сессиялар мунтазам равишда ўтказилмоқда, бу сессияларда хўжалик ва маданий қурилишнинг зарур масалалари ҳал этилмоқда. Сессияларни тайёрлаш ва ўтказиш практикаси анча яхшиланди, сессияларда муҳокама қилиш учун тавсия этиладиган масалалардан ва қарор лойиҳаларидан депутатларни, аҳолини олдиндан хабардор қилиб қўйиш одат тусига кирди. Бу тартиб омманинг фикрини ҳисобга олиб, Советларнинг амалий иш планларини тағин ҳам пухтароқ ўйлаб ишлаб чиқишга ёрдам бермоқда. Бироқ ҳамма жойда ҳам Советларнинг сессияларига етарли аҳамият берилаётир деб бўлмайди. Бир қанча Советларда, жумладан Денов шаҳар Советида ва Тошкент шаҳар Киров район Советида сессиялар чақириш тўғрисида Конституцияда белгилаб қўйилган муддатларга риоя қилинмаётир. Баъзи бир Советларда сессияларни ўтказишда депутатлар унчалик актив қатнашмайди, сессияларда қабул қилинган қарорлар умумий тусдаги қарорлар бўлиб қолмоқда. Ишни шундай ташкил этиш керакки, барча Советларда сессиялар ташкилотчилик ролини ўйнайдиган бўлсин ва кўпчиликни конкрет ишларга сафарбар қилсин.

Советларнинг ташкилотчилик фаолиятида доимий комиссияларнинг роли катта. Доимий комиссиялар ваколатли ҳокимият органлари ишининг узлуксиз давом эттирилишига ёрдам бериш билан бирга, Советларнинг қарорлари қандай бажарилаётганлигини контроль қилишда актив қатнашадилар. КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига Ҳисобот докладида қайд қилиб ўтилганидек, доимий комиссияларнинг сони кўпайтирилганлиги, уларнинг фаолиятини мукаммал план асосида ташкил этиш депутатларнинг кўпроқ ташаббус кўрсатишларига, ижроия органларининг ишларини чуқурроқ ўрганиб боришларига имкон беради. Аввалги чақириқ Олий Советининг ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг доимий комиссиялари халқ хўжалик вазифаларини бажариш йўлида катта иш қилдилар. Ўтган йили Советларнинг сессияларида олти минг комиссиянинг раҳбарлари экономика ва маданият масалалари юзасидан доклад ва қўшимча доклад қилдилар. Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожлантириш, табиий муҳитни зарарли химикатлар билан заҳарлашнинг олдини олиш, колхоз ва совхозлардаги мавсумий болалар муассасаларининг фаолиятини яхшилаш масалаларини ҳамда бошқа бир қанча масалаларни ўрганиб чиқиб, бу тўғридаги ўз таклифларини Олий Совет Президиуми ва республика ҳукумати муҳокамасига киритдилар. Олий Советининг Табиатни ва ер ости бойликларини қўриқлаш доимий комиссияси ер ости сувларидан, айниқса минерал сувлардан фойдаланишни яхшилашдек катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган масалани кўтариб чиқди. Минерал сувларни шишаларга қуйиб тарқатишни анча кўпайтириш учун республикада жуда катта имкониятлар бўлишига қарамай, бу имкониятлар ишга солингани йўқ. Бу масалани кечиктирмай ҳал қилиш керак. Доимий комиссияларнинг активлигини бундан буён ҳам кучайтира бориш, уларнинг диққат ва эътиборини амалий ишларга, контроль қилиш вазифасини амалга оширишга қаратиш лозим. Министрликлар, идоралар, барча ташкилотлар доимий комиссияларнинг ва депутатларнинг таклифларини албатта амалга ошириш чораларини кўришлари зарур.

Советларнинг ташкилотчилик ишини кучайтириш, уларнинг фаолиятини янада демократлаштириш ҳар бир депутатнинг активлигини ривожлантиришни кўзда тутади. Шуни қайд этиб ўтиш керакки, олдинги чақириқ Советлар депутатларининг катта кўпчилиги ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни, ўз бурчларини чуқур англаган ҳолда адо этдилар. Лекин, афсуски, баъзи бир депутатлар пассив ҳаракат қилиб, ўзларига берилган наказларни бажаришга унчалик аҳамият бермадилар, сайловчилар билан камдан-кам учрашдилар ва улар олдида ҳисоб беришни ўз бурчлари деб ўйламадилар. Халқнинг ўзи сайлаган вакиллар олдига қўяётган талаблари тобора ошиб бормоқда. Бинобарин, депутатларнинг сайловчилар олдидаги масъулиятини ҳам, ўз Советлари олдидаги масъулиятини ҳам тобора ошириш зарур.

Республикамиз Советларига ўтказилган сайловлар натижасида Советлар сафига янги кучлар қўшилди. Энг муҳими шуки, барча депутатлар дарҳол актив иш бошлаб юборишлари, амалий ишлар билан кўпроқ шуғулланишлари, сайловчиларнинг наказларини зўр ғайрат билан бажаришлари, улар билан доимий алоқа қилиб туришлари керак.

КПСС XXIV съездида депутатлар ролини янада оширишга, меҳнаткашлар хоҳиш-иродасининг ифодачилари ва ижрочилари бўлган депутатларнинг ҳуқуқларини кенгайтиришга катта эътибор берилди.

Съезд барча звенодаги Советлар депутатларининг статусини, уларнинг ваколат ва ҳуқуқларини, шунингдек мансабдор шахсларнинг депутатларга нисбатан бурчларини белгилаб берувчи махсус қонун ишлаб чиқишни мақсадга мувофиқ деб топди.

Советлар ишидан оммани хабардор қилиб туриш улар фаолиятининг асосий белгиларидан бири ҳисобланади. Депутатлар сайлов округларида ҳисобот бериб туришлари билан бир қаторда, ижроия комитетларининг, улардаги бўлимлар ва бошқармаларнинг меҳнаткашлар йиғилишларида ҳисобот беришлари одат тусига кириб қолди. Бултур бундай йиғилишларда уч миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Партия XXIV съезди қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг Советлар иши тўғрисидаги масалаларга доир қарорларида кўрсатиб ўтилганидек, давлат ҳокимият органлари ошкоравийлик тарзида иш олиб бориб, ўз ишларидан оммани кенг хабардор қилиб туришлари, сайловчилар, ҳар бир район, шаҳар аҳолиси Советларнинг барча амалий ишларидан ҳар доим хабардор бўлиб туришига ва Советлар ўтказаётган тадбирларда актив қатнашувига интилишлари лозим. Ижроия комитетларнинг раҳбар ходимлари меҳнаткашларнинг йиғилишларида мунтазам равишда қатнашиб, сўзга чиқиб туришлари керак. Маҳаллий ҳаётнинг энг муҳим масалаларини корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда ва гражданлар истиқомат қилиб турган жойларда меҳнаткашлар муҳокамасига қўйишни одат қаторига киритиш лозим.

Советларнинг кучи халқ билан доимо алоқа қилиб туришда, активларга таяниб иш олиб боришдадир. Владимир Ильич Ленин таълим бериб айтганидек, Советлар кўпчилик омманинг ишончига таяниб иш олиб борганларидагина, бутун оммани ҳокимият ишларида жуда эркин, жуда кенг ва жуда кучли равишда қатнаштиришга эришганларидагина ўз вазифаларини тўла-тўкис бажаришлари мумкин. Ўзбекистон Советлари теварагида 65 мингта ташаббускор жамоат ташкилоти бор бўлиб, ҳозир уларнинг сафига 700 мингга яқин киши бирлашган. Советларнинг ижроия комитетларида 290 та штатсиз бўлим тузилган, 6200 та жамоатчи инструкторлар ишлаб турибди. Улар турли хил ишларни олиб бормоқдалар. Советларнинг ижроия комитетлари жамоат ташкилотларига кун сайин раҳбарлик қилиб туришлари, уларнинг ташаббускорлигини ривожлантиришлари лозим.

Партиямиз пастдан то юқоригача давлат аппарати ишини ҳар томонлама яхшилашга, унинг уюшқоқлиги, интизоми ва масъулиятини оширишга катта аҳамият бермоқда. Бу йўл КПСС XXIV съездининг қарорларида ҳам аниқ белгилаб берилди. Съездда қайд қилиб ўтилганидек, давлат аппарати ходимларининг аксарияти малакали, соф виждонли, меҳрибон кишилардир. Бу юксак баҳо маҳаллий Советлар аппаратига ҳам тўла равишда тааллуқлидир. Маҳаллий Советлар аппаратининг иши тобора яхшиланиб бормоқда. Лекин бу ишда ҳали камчиликлар ҳам бор. Бу аппарат ҳамиша ҳам пухта ва оператив иш олиб бораётир, одамларга ҳар доим диққат-эътибор ва меҳрибонлик билан қараётир деб бўлмайди. Гражданларнинг илтимосларига қулоқ солмайдиган, сансоларлик қилишни яхши кўрадиган, муомаласи қўпол амалдорлар ҳали ҳам учраб туради.

Яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми гражданларнинг таклифларини, ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисида СССР Олий Совети Президиуми қабул қилган Фармон Сирдарё области маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари томонидан қандай бажарилаётганлигини текшириб чиқди ва муҳокама қилди. Областда гарчи бу соҳада бир қанча ишлар қилинган бўлсада, аммо камчилик ва тартибсизликлар ҳали ҳам бор. Область ижроия комитетининг ўзида, шунингдек Ворошилов Сирдарё район ижроия комитетларида, Гулистон шаҳар ижроия комитети ва бошқа баъзи совет органларида гражданлардан келган хатларни ҳисобга олиш тартибга солинмаган, бу хатларнинг ўтишини контроль қилиб туриш яхши ташкил этилмаган, гражданларни қабул қилиш кўнгилдагидек эмас, шикоятларни кўриб чиқиш муддатларига риоя қилинмаётир, расмий жавоб бериш билан чекланишга йўл қўйилмоқда.

Давлат аппарати ишида бюрократизм кўринишларини таг-томири билан йўқотиш керак. Ўртоқ Л. И. Брежнев сайловчилар билан учрашув вақтида сўзлаган нутқида айтганидек, одамларнинг эҳтиёжлари, шу жумладан уларнинг шахсий талабларига муносабат сира ҳам майда иш эмас. Бу — совет муассасаси иши қай даражада эканлигидан далолат берувчи муҳим кўрсаткичдир. Ҳар бир Советда ва унинг ижроия комитетида инсонга чуқур муҳаббат билан қараш одати ҳукм суриши керак.

Советлар ва уларнинг ижроия комитетларида, барча совет органларида юксак талабчанлик ва уюшқоқлик вазияти вужудга келтирилиши зарур. Ҳар бир раҳбарнинг, ҳар бир ходимнинг топширилган иш учун шахсий жавобгарлигини ошириш, ижрони контроль қилишни кучайтириш лозим.

Совет демократиясининг янги муваффақиятларга эришуви социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ва қонун чиқаришни ривожлантириш билан чамбарчас боғлиқ эканлигини партиямиз доимо таъкидлаб келмоқда.

Кейинги йилларда Ўзбекистон ССР Олий Совети бир қанча янги қонунлар, шу жумладан никоҳ ва оила, соғлиқни сақлаш, ер тўғрисида ва бошқа қонунларни қабул қилди. Ҳозир Меҳнат қонунлари кодексининг ва Сув тўғрисидаги қонунлар кодексининг лойиҳалари ишлаб чиқилмоқда. Социалистик экономикани ва маданиятни юксалтириш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш, ҳуқуқ тартиботини мустаҳкамлаш, совет кишиларини коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш тўғрисида партия ва давлатимиз қилаётган ғамхўрлик бизнинг ҳамма қонунларимизда ўз ифодасини топмоқда.

Бизнинг республикамизда маҳаллий Советларнинг иштироки билан қонунчиликни мустаҳкамлаш борасида анчагина ишлар қилинди. Бироқ биз давлатимиз қонунларига ҳамма жойда қатъий ва оғишмай риоя қилинишига ҳали эриша олганимиз йўқ. Айрим мансабдор шахслар қонунларни қўпол равишда бузмоқдалар ва қонунларга хилоф ишлар қилмоқдалар. Шундай ҳоллар ҳам бўладики, маҳаллий Советларнинг ўзлари ва уларнинг ижроия комитетлари ўз ваколатлари доирасидан четга чиқиб, қонунларга зид бўлган қарорлар қабул қиладилар. Натижада прокуратура органлари бундай қарорларга протест билдирадилар. Қашқадарё, Фарғона, Бухоро областларидаги баъзи Советларда ана шундай фактлар содир бўлди.

КПСС XXIV съезди қонунчиликни мустаҳкамлаш фақат давлат аппаратининг вазифасигина бўлиб қолмасдан, шу билан бирга барча жамоат ташкилотларининг ҳам вазифаси эканлигини, қонунларга жуда қаттиқ риоя қилишни таъминлаш, меҳнаткашларни ҳуқуқий жиҳатдан тарбиялашни яхшилаш, гражданларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш давлат аппарати билан барча жамоат ташкилотларининг муштарак бурчи эканлигини алоҳида уқтириб ўтди. Қонунлардан чекиниш ёки қандай тарзда бўлмасин, қонунларни четлаб ўтиш йўлидаги ҳар қандай уринишни асло ўз ҳолича қолдириб бўлмайди.

Маҳаллий Советлар жамоат тартибини мустаҳкамлашга эътиборни кучайтиришлари, жиноятчиликка қарши, жамият манфаатларига зид бўлган ҳолларнинг ҳаммасига қарши кескин кураш олиб боришлари шарт.

Меҳнаткашлар депутатлари Советларининг фаолият доираси кенгайиб бораётганлиги хўжалик ва маданий қурилишга Советлар томонидан қилинаётган раҳбарлик практикасини ҳар доим анализ қилиб, ўрганиб ва умумлаштириб туришни, энг яхши тажрибаларни кенг ёйишни талаб қилади. КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорида бу ҳақда принципиал муҳим кўрсатма берилган. Бу кўрсатмада айтилишича, иттифоқдош республикалар Олий Советларининг Президиумлари ва Министрлар Советлари маҳаллий Советлар фаолиятига ва уларнинг ижроия-фармойиш берувчи органлари фаолиятига раҳбарликни яхшилашлари зарур. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг иш методларини ҳам мана шу кўрсатма асосида анчагина ўзгартиш лозим бўлади.

Биз ушбу сессиямизда меҳнаткашлар депутатлари район Совети тўғрисида ҳамда шаҳар, шаҳардаги район Совети тўғрисида Ўзбекистон ССР Қонунларини муҳокама қилишимиз ва қабул қилишимиз керак. Бу қонун актлари социалистик демократиянинг янада ривожлантирилишидан далолат беради. Советлар фаолиятини юксалтиришга хизмат қилади.

Ҳамма жойда маҳаллий Советларнинг сессияларида КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш вазифалари муҳокама қилинди, иш планлари белгилаб олинди. Эндиги асосий вазифа бу режаларни амалга оширишдан иборатдир.

Депутат ўртоқлар! КПСС XXIV съездининг қарорлари билан қуролланган ва Коммунистик партия етакчилик қилаётган Ўзбекистон меҳнаткашлари социалистик Ватанимизнинг янги ғалабаларга эришиши учун кураш байроғини баланд кўтариб, Ленин кўрсатиб берган йўлдан дадил олға бормоқдалар.

Сизларнинг номингиздан КПСС Марказий Комитетини, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматини ишонтириб айтишга рухсат бергайсизки, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советлари КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган вазифаларни шараф билан бажармоқ учун республика партия ташкилоти раҳбарлигида ҳамма чораларни кўрадилар ва коммунистик жамият қуриш ишига муносиб ҳисса қўшадилар. **(Қарсаклар).**

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислари тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

[Боши 1-бетда].

Олий Совет Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Олий Совет олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилганлиги тўғрисидаги аризани маълумот учун қабул қилади, республика ҳукуматининг фаолиятини маъқуллайди ва депутат **Н. Ж. Худойбердиевни** Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлайди. Олий Совет депутат Н. Ж. Худойбердиевга Ўзбекистон ССР ҳукуматининг состави тўғрисидаги таклифни тақдим этишни топширади.

Шу билан саккизинчи чақириқ Олий Советининг биринчи мажлиси тугайди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси соат 14 дан 30 минут ўтганда ўз ишини давом эттирди.

Иккинчи мажлис бошланишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат Н. Ж. Худойбердиев нутқ сўзлади. У юксак ишончлари учун депутатларга миннатдорчилик билдириб, ўзига берилган топшириққа биноан республика ҳукуматининг составини Олий Совет тасдиғига тақдим этди.

Олий Совет ҳукумат состави — Ўзбекистон ССР Министрлар Советини бир овоздан тасдиқлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **Н. М. Матчонов** КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасида республика меҳнаткашлар депутатлари Советларининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Танаффусдан сўнг мажлис Олий Совет Раисининг ўринбосари депутат **З. Исроилова** раислигида давом этди. Депутат **Н. М. Матчонов** доклади юзасидан музокараларда депутатлар **Қ. А. Аҳмедов** (345-Сирдарё сайлов округи), **И. К. Титков** (255-Шаумян сайлов округи), **Т. Тожибоев** (122-Балиқчи сайлов округи), **М. С. Восиқова** (373-Ёзёвон сайлов округи), **З. Сирожиддинов** (195-Кўкбулоқ сайлов округи), **В. Д. Мастякова** (151-Бухоро шаҳар марказий сайлов округи), **Р. Эшчонов** (431-Янгиариқ сайлов округи), **К. Р. Мусаева** (230-Учқўрғон сайлов округи) сўзладилар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги Совет партия-ҳукумат делегацияси 15 июлда Москвага қайтиб келди. Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети билан Монголия Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан делегация Монголия Халқ революциясининг 50 йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашди.

(ТАСС).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

№ А—1792. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р.- 04252.